

Encycl. O.

52.

126

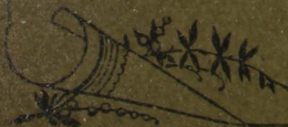
STAMPFEL-FÉLE
ÁNYOS ZSEB-KÖNYVTÁR.

159-160.

Trautmann Henrik

KÖNYVVITEL

Ára 1 kor. 20 fill. • 60 kr.

POZSONY-BUDAPEST
KIADJA
STAMPFEL K.

STAMPFEL-FÉLE
TUDOMÁNYOS ZSEB-KÖNYVTÁR.

— 159 — 160. —

KÖNYVVITEL.

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

IRTA

TRAUTMANN HENRIK

A BUDAPESTI KERESKEDELMI AKADEMIA ÉS A FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLAI
TANÁRKÉPZŐ TANÁRA.

POZSONY. — BUDAPEST.

STAMPFEL KÁROLY KIADÁSA.

Kis kereskedelmi könyvtár

a Stampfel-féle

Tudományos Zseb-könyvtárból.

Minden füzet külön kapható, minden egyes szám ára 60 fillér.

17. Kereskedelem tört.	Irta <i>Dr. Stirling Sándor</i>	. . .	—60
21. Nemzetközi jog.	Irta <i>Dr. Gratz Gusztáv</i>	. . .	—60
27—30. Árúisme Lexikon.	Irta <i>Dr. Koós Gábor</i>	. . .	2.40
54. Levelező-gyorsírás.	Irta <i>Bódogh János</i>	. . .	—60
65. Vita-gyorsírás.	Irta <i>Bódogh János</i>	. . .	—60
66. A magyar váltójog.	Irta <i>Dr. Berényi Pál</i>	. . .	—60
77. Szervetlen kémia.	Irta <i>Dr. Schwicker Alfréd</i>	. . .	—60
82. Árúüzleti szokások.	Irta <i>Dr. Matavovszky Béla</i>	. . .	—60
84. Kereskedelmi jog.	Irta <i>Dr. Berényi Pál</i>	. . .	—60
93. Szerves kémia.	Irta <i>Dr. Schwicker Alfréd</i>	. . .	—60
103. Banktechnika.	Irta <i>Juhász Kálmán</i>	. . .	—60
104. Kereskedelmi isme.	Irta <i>Dr. Berényi Pál</i>	. . .	—60
137. Kereskedelmi földrajz.	Irta <i>Pataki Simon</i>	. . .	—60
144. Kereskedelmi számtan.	Irta <i>Derszib Béla</i>	. . .	—60
149. Társadalmi gazdaságtan. I.	Irta <i>Dr. Wildner Ödön</i>	. . .	—60
150. „ „ „ „ II.	Irta <i>Dr. Wildner Ödön</i>	. . .	—60
159—160. Könyvvitel.	Irta <i>Trautmann Henrik</i>	. . .	1.20

Követni fogják: Kereskedelmi levelezés. Irja *Dr. Heinrich Károly*.

Azonkívül a fenti kiadónál megjelentek:

Árúisme és technológia.	Irta <i>Dr. Asbóth Sándor</i>	. . .	4.—
Földrajzi és statisztikai tabellák.	Kiadta <i>Hickmann A.</i> és <i>Péter J.</i>	. . .	5.—
Kereskedelmi isme.	Irta <i>Jónás János</i>	. . .	2.—
Kereskedelmi levelezés. I. II. III. rész.	Irta <i>Jónás János</i> (Leszállított ár)	. . .	5.60
Nemzetgazdaságtan.	Irta <i>Dr. Pisztory Mór</i>	. . .	6.—
Pénz és Valuta.	Irta <i>Havas Miksa</i>	. . .	2.—
Szervetlen kémia.	Irta <i>Dr. Asbóth Sándor</i>	. . .	2.—
Szerves kémia.	Irta <i>Dr. Asbóth Sándor</i>	. . .	2.—

A fenti művek, valamint a „Tudományos Zseb-könyvtár“ összes számai kaphatók minden könyvkereskedésben, úgyszintén a kiadónál

Stampfel Károly

könyvkereskedésében Pozsony, Deák-utca 8.

Általános rész.

Könyvvitel lényege, feladata és számadásai.

Vagyon.

A könyvvitel vagy számvitel a gazdasági és üzleti vállalatok vagyonának pontos és rendszeres összeírásával, nyilvántartásával, elszámolásával foglalkozik.

A könyvvitel feladata : 1) a vagyon meghatározása a vállalat alapítása alkalmával illetőleg a számadási időszak kezdetével ; 2) a vagyon változásainak rendszeres elszámolása a számadási időszak folyama alatt ; 3) a vagyon meghatározása a számadási időszak végén és ezzel kapcsolatban a gazdálkodás eredményének meghatározása.

A számadásra kerülő vagyon : 1) aktív vagyon, azaz a vállalat tulajdonában lévő anyagi javak és a jogos követelések összessége ; 2) passzív vagyon, azaz a vállalat összes adósságai. Az aktív és passzív vagyon különbözete a tiszta vagyon. Fizetésre képes vállalatok tiszta vagyona aktív, fizetésre képtelen vállalatok tiszta vagyona passzív.

A vagyon felvétele.

A számadásra kerülő vagyon pontos meghatározása az okszerű gazdálkodás egyik legfontosabb feladata.

A vagyon meghatározása két részből áll :

1) a vagyon mennyiségének megállapításából, azaz a leltározásból ;

2) a vagyon értékének kiszámításából, azaz a vagyonbecslésből.

A vagyon becslése.

A vagyon becslésére vonatkozólag a magyar kereskedelmi törvény (az 1875. évi XXXVII. t.-c.) 28. §-ja következőképen intézkedik : »A leltár és mérleg összeállításánál a javak és követelések azon

érték szerint veendők számításba, amelylyel azok a felvétel idejekor birnak. A kétes követelések valószínű értékükben veendők fel, a behajthatlanok pedig lejegyzendők.«

Mint hogy ezek szerint kereskedelmi törvényünk csak általánosságban intézkedik a vagyon becsléséről, a vagyon egyes részei értékének megállapításáról a következőket jegyezzük meg:

1) a valutaszerű azaz készpénz nem becslés, csupán megszámlálás tárgya, mint hogy mennyisége egyuttal értékét is kifejezi.

2) Érmek, külföldi pénznemek (valuták) értékpapírok és külföldi váltók értékét a budapesti börze árfolyam-jegyző lapjának a vagyon felvétele napján jegyzett pénz-árfolyamával számítjuk ki.

3) Reális árúk értékét napi áron vagy piaci áron, esetleg kalkulált beszerző áron állapítjuk meg. Ha azonban a beszerző ár meghaladná a piaci árt, csak ez utóbbit alkalmazhatjuk. Ipari termelvényeknél a beszerző árt a kalkulált termelő ár helyettesíti.

4) Belföldi váltók értékét a lejáratig eső diszkont leszámlálásával vesszük fel a vagyon közé.

5) Az üzletfeleknél lévő követelések közül a biztos azaz behajtható követeléseket teljes összegben, a kétes követeléseket pedig valószínű értékükben vesszük fel vagyonunk közé, ellenben a behajthatlan követeléseket lejegyezzük. Saját tartozásainkat szintén teljes összegben vesszük fel a passzív vagyon közé.

6) Az ingatlan vagyon, különösen az épület értékét rendszerint úgy állapítjuk meg, hogy eredeti értékéből évenként megfelelő értékcsökkenést vonunk le. Az értékcsökkenés címén épületeknél évenként leírt összeg $\frac{1}{2}$ —2% között ingadozik. — A telek értékét, mely mindig független az épület értékétől, rendszerint eladási áron becsüljük.

7) Az üzleti berendezés értékéből évente rendszerint 10%-ot írnak le értékcsökkenés címén.

A vagyon leltározása.

A vagyon mennyiségének és minőségének kimutatása a leltározás feladata. A leltározás eredményét külön könyvben vagy külön számozott íveken, a *leltárban* állítjuk össze úgy, hogy a vállalat aktív és passzív vagyonának valamennyi alkotó része mennyiség, minőség és érték szerint pontosan kitűnjék.

A leltárról a magyar kereskedelmi törvény 26. §-ja a következőképen intézkedik: »Minden kereskedő köteles üzlete megkezdésekor leltárt készíteni, tehát ingatlan vagyont, követeléseit és tartozásait, készpénze mennyiségét és egyéb javait pontosan összeírni, egyúttal a követelő és tartozó állapotnak egymáshoz viszonyítva kimutató mérleget szerkeszteni. E leltár és mérleg azontúl minden esztendőben elkészítendő.

Ha a kereskedő oly árúttal bír, melynek leltározása az üzlet természeténél fogva minden évben nem eszközölhető, elég, ha az árúttal minden második évben leltároztatik.«

A 27. §. pedig a következő intézkedéseket tartalmazza: »A leltár és mérleg a kereskedő által aláírandó. Közkereseti és betéti társaságonál az érintett okmányokat minden személyesen felelős társtag aláírni tartozik.

A kereskedőnek szabadságában áll a leltárt és mérleget egy erre a célra rendelt könyvbe iktatni, vagy minden alkalommal külön összeállítani. Az utóbbi esetben az okmányok időrendben összegyűjtve elteendőek.«

A leltározás időpontját a törvény nem állapítja meg, eszerint a rendes leltározás időpontja a polgári vagy az üzleti év kezdete illetőleg vége.

A leltárba legelőször az aktív vagyont vezetjük be, egyes alkotórészei mennyiségének, minőségének és értékének pontos felsorolásával. Ezután kiszámítjuk az aktív vagyont főösszegét. Másodszor bevezetjük a passzív vagyont cimenként részletezve és kiszámítjuk a passzív vagyont összegét. Harmadszor Ismétlés címe alatt az aktív és passzív vagyont különböztetéből a tiszta vagyont számítjuk ki. A múlt évi és a folyó évi leltár tiszta vagyonának összehasonlításából kiszámítjuk a tiszta vagyont szaporodását azaz az elért tiszta nyereséget vagy a tiszta vagyont csökkenését azaz a beállott tiszta veszteséget.

A következő (6.) oldalon egy kisebb terjedelmű vállalat leltára látható.

Megjegyzés e leltárhoz.

A váltók diszkontját a gyakorlatban inkább követett szokás szerint nem vontuk le az aktív váltók értékéből, hanem az aktív ellensúlyozására a passzívák közé állítottuk be. A tiszta vagyont helyességét ez az eljárás természetesen nem befolyásolja.

I. sz. minta. Leltár.

Leltár 1903. december 31-éről.

Lap	Szám		Ár	Érték		Összeg	
				K	f	K	f
I. Aktív vagyon.							
1		Készpénz			5,668	40	
2		Váltók:					
		1. Vas I -re per 1904. jan. 15.		4,000	—		
		2. Kis B -re " " feb. 20.		2,500	—	6,500	—
3		Áruk:					
		5000 q búza 1/2 q-ként à K	7.—	70,000	—		
		2000 q árpa 1/2 q-ként à K	5.80	23,200	—	93,200	—
4		Adósok:					
		Hajós Pál helyben		3,658	20		
		Kiss Béla helyben		4,500	—		
		Magyar Serfözö Kőbánya		2,800	—	10,958	20
5		Ingtalan:					
		Házam utca sz. K 35,000					
		1% értékcsökkenés " 350		34,650	—		
		Telek értéke		12,000	—	46,650	—
6		Üzleti berendezés értéke 1902.					
		dec. 31.		2,600	—		
		10% avulás		260	—	2,340	—
		Összes aktiva				165,316	60
II. Passzív vagyon.							
1		Hitelezők:					
		Polgár Péter Apatin		5,600	—		
		Veres és Társa Szabadka		2,695	77	8,295	77
2		Váltódiszkont:					
		4% az aktív váltók után				20	83
		Összes passzív				8,316	60
III. Ismétlés.							
		Aktiva				165,316	60
		Passzív				8,316	60
		Tiszta vagyon				157,000	—
IV. Egybevetés.							
		Tiszta vagyon 1902. dec. 31.				128,500	—
		" " 1903. " 31.				157,000	—
		Tiszta nyereség				28,500	—
		Budapest, 1903. dec. 31.					
		Kalmár F. s. k.					

A mérleg. (Bilanz.)

A leltárban részletesen felvett vagyoni állapotot a mérleg összefoglalóan mutatja ki úgy, hogy a bal oldalon az aktív vagyon címenkénti főösszegeit, a jobb oldalon ellenben a passzív vagyon címenkénti főösszegeit valamint a tiszta vagyont tartalmazza.

Mérleget minden évben kell felvenni tehát akkor is, ha a kereskedő a kereskedelmi törvény 26. §-jában adott kedvezménnyel élve, árútárát csak minden második évben leltározza.

A 6. oldalon bemutatott leltár alapján a következő oldalon bemutatott mérleg (2. sz. minta) szerkesztendő.

A vagyon elszámolása.

A könyvvitel a leltár és a mérleg felvételével megállapított vagyont, valamint e vagyon változásait idősorrendben és számlasorrendben tartja nyilván. Ennélfogva megkülönböztetünk:

- 1) idősoros elszámolásokat és
- 2) számlasoros elszámolásokat.

Az *idősoros elszámolások* rendszerint a vagyonváltozás leírását foglalják magukban. Külső formájuk többnyire a leltár külső alakjához hasonlatos, az egyes vagyonváltozásokat folyó sorrendben vezetjük be és tételválasztó vonalakkal különítjük el egymástól. (Lásd a 9. és 10. oldalon.)

Az idősoros elszámolásokban leírt vagyonváltozásokat a számlasoros elszámolások vagy számlák (kontók) számolják el rendszeresen.

A *számlasoros elszámolások* vagy *számlák* (kontók) a vagyont mennyiség, vagy érték szerint számolják el.

A számlák külső alakja a mérleg külső alakjához hasonlít. Szemben fekvő két oldaluk közül a bal oldal *tartozik*, a jobb oldal pedig *követel* feliratot tartalmaz.

A könyvviteli számlákat többféleképpen csoportosíthatjuk. Legtermészetesebb, ha a vagyon-minőségét alapul véve, megkülönböztetünk:

- aktiv vagyonszámlákat,
- passzív vagyonszámlákat és
- tiszta vagyonszámlákat. (L. 11. old.)

Mérleg, 1903. december 31.

Aktív vagyon		<i>K</i>	<i>f</i>	Passzív vagyon		<i>K</i>	<i>f</i>
1	Készpénz	5,668	40	1	Hitelezők	8,295	77
2	Váltók	6,500	—	2	Váltódíszkont	20	83
3	Árúk	93,200	—		Tiszta vagyon	157,000	—
4	Adósok	10,958	20				
5	Ingtatlanok	46,650	—				
6	Berendezés	2,340	—				
		165,316	60			165,316	60
Budapest, 1903. dec. 31.				Kalmár F. s. k.			

3. sz. minta. Idősoros nyilvántartás.

1904. január.

3	Eladás a Hengermalomnak helyben készpénzért :					
	1,200 q buza $\frac{1}{2}$ q-ként à K	7.60	K 18,240	—		
	800 q buza $\frac{1}{2}$ q-ként à K	7.50	„ 12,000	—	K 30,240	—
5	Kiss Béla helyben fizetett megbízásomból és számlámra Polgár Péternek Apatin				K 2,500	—
7	A Magyar Serfőző Kőbánya fizetett				K 2,800	—
10	Veres és Társának Szabadka fizettem				K 2,695	77
12	A Hengermalomnak helyben eladok 1,000 q búzát à K	7.65			K 15,300	—
14	A Hengermalom csekkjét a Központi Banknak helyben remittálok		K 15,000	—		
	Közvetlenül befizetek a Központi Banknál helyben .		„ 25,000	—	K 40,000	—
15	Az 1. sz. váltó behajtása . .				K 4,000	—

1904. január.

18	Polgár Péter megbizásából és számlájára fizetek az Agrárbanknál helyben .					K 3,000	—
21	A Központi Banknak hely- ben remittálok a 2-dik számú váltót					K 2,500	—
23	Veres és Társa Szabadka szállítottak részemre 2,000 q búzát, $\frac{1}{2}$ q-ként a K Fizettem e szállitmányért költséget	5.85	K 23,400	—			
			"	1,600	—	K 25,000	—
25	A Magy. Serfőzőnek Kőbánya eladtam 1,500 q árpát a K A vevő csekkjét a Központi Banknak remittáltam	6.50				K 19,500	—
27	A Központi Bank fizetett megbizásomból Veres és Társának Szabadka . . .					K 22,000	—
31	A Központi Bank felszámít: javamra 3% kamatot . . terhemre $\frac{1}{2}\%$ jutalékot .					K 51	79
						" 31	—
31	Üzleti költségek a hó folya- mán . . . . . Háztartásom költségei . . .		K 897	50			
			"	450	—	K 1,347	50

1) *Az aktív vagyron számlái az aktív vagyron szaporodását a tartozik oldalon, ellenben az aktív vagyron csökkenését a követel oldalon számolják el.*

Számlaképletük :

Tartozik	Aktív vagyronszámla	Követel
	Az aktív vagyron szaporodásáért.	Az aktív vagyron csökkenéséért.

2) *A passzív vagyron számlái a passzív vagyron szaporodását a követel oldalon, ellenben a passzív vagyron csökkenését a tartozik oldalon számolják el.*

Számlaképletük :

Tartozik	Passzív vagyronszámla	Követel
	A passzív vagyron csökkenéséért.	A passzív vagyron szaporodásáért.

3) *A tiszta vagyron számlái a tiszta vagyron szaporodását a követel oldalon, ellenben a tiszta vagyron csökkenését a tartozik oldalon számolják el.*

Számlaképletük :

Tartozik	Tiszta vagyronszámla	Követel
	A tiszta vagyron csökkenéséért.	A tiszta vagyron szaporodásáért.

A számlasoros elszámolások kezdetben, azaz a vállalat vagy az üzlet megnyitásakor a leltár nyomán, később, azaz a számadási időszak folyama alatt többnyire az idősoros elszámolások nyomán mennek végbe.

A számlák rendkívül alkalmasak a vagyron állományának és változásainak, az üzleti töke forgásának könnyen áttekinthető kimutatására. A 4. számú minta (l. 13. l.) táblázatából világosan kiténik, hogy a

vállalatba alaptőke gyanánt elhelyezett K 145,000.— készpénz mint alakul át más és más vagyónrészekké, hogy a számadás befejezésével újra visszanyerje eredeti alakját, de K 24,715.— üzleti nyereséggel megnövekedett K 167,200.— értékét.

A 13-dik oldalon foglalt táblázatban felvett számlákon végbemenő elszámolások közelebbi megvilágítására szolgáljanak a következők:

Az 1. sz. üzleteset a készpénz-alaptőke elhelyezése. Szaporodik az aktív vagyon készpénz alakjában, ezért a Pénztár-számla tartozik, szaporodik a tiszta vagyon ugyanakkora összeggel, ezért a Tőke-számla követel.

A 2. sz. üzleteset szerint szaporodik az aktív vagyon árukészlete, tehát az Árú-számla tartozik, egyúttal szaporodik a passzív vagyon 2 drb. elfogadvány értékével, tehát az Elfogadvány-számla követel.

A 3. sz. üzleteset szerint az áruk vételénél kifizetett költség összegével növekszik a vásárolt áru értéke, tehát az Árú-számla tartozik, ellenben csökken a készpénz mennyisége s ezért a Pénztár-számla követel.

A 4. és 9. sz. üzletesetek szerint csökken az aktív vagyon a kifizetett készpénz összegével, ezért a Pénztár-számla követel és ugyancsak csökken a passzív vagyon a kifizetett elfogadványok összegével, ezért az Elfogadvány-számla tartozik.

Az 5. és 7. üzletesetek szerint növekszik a készpénz, tehát a Pénztár-számla tartozik, ellenben csökken az árukészlet, ezért az Árú-számla követel.

A 6. és 8. sz. üzletesetek szerint megdrágul az áru a kifizetett költségekkel, ezért az Árú-számla tartozik és csökken a készpénz mennyisége tehát a Pénztár-számla követel.

A 10. sz. üzleteset szerint üzleti költségek fejében csökken a készpénz, tehát a Pénztár-számla követel s ugyancsak csökken a tiszta vagyon ez összeggel, a miért a Tőke-számla tartozik.

A számadási időszak befejezésével az árukon elért nyereség gyanánt K 24,715.— aktív és tiszta vagyonnövekedés mutatkozik. E nyereségért az Árú számla tartozik és a Tőke-számla követel. E nyereségből K 24,715.— levonva az üzleti költség címén mutatkozó K 2,515.— veszteséget, mutatkozik K 22,200.— tiszta nyereség, mely összeg hozzáadva a K 145,000.— kezdő tőkéhez K 167,200 zárótőkét ad.

4. sz. minta. Az üzleti tőke forgásának elszámolása a számlákon.

19 . . . . .-tól 19 . . . . .-ig.

Szám	For- galom	Aktív vagyon				Passzív vagy.		Tiszta vagyon		
		Pénztár számla		Árú számla		Elfogadv. sz.		Tőke számla		
		Tartozik	Követel	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel	
1.	Üzlet alapítására szolgáló készpénzbeli alaptőke	K 145,000	145,000						145,000	
2.	Vétel 2 db elfogadvány ellenében 400 q gyapjú á K 135	" 108,000		108,000			108,000			
3.	Atvételi költség fizetése az áruért	" 1,250		1,250						
4.	Az 1. sz. elfogadvány kifizetése	" 58,000		58,000			58,000			
5.	Eladás készpénzért 200 q gyapjú, 1/2 q-ként á K 168	" 67,200	67,200		67,200					
6.	Költség fizetése az áru eladásánál	" 350		350						
7.	Eladás készpénzért 200 q gyapjú, 1/2 q-ként á K 168,50	" 67,400	67,400		67,400					
8.	Költség fizetése az áru eladásánál	" 285		285						
9.	A 2. sz. elfogadvány kifizetése	" 50,000		50,000			50,000			
10.	Üzleti költségek fizetése	" 2,515		2,515					2,515	
	Forgalom	K 500,000	279,600	112,400	109,885	134,600	108,000	108,000	2,515	145,000
11.	Nyeresség az árukön	" 24,715			24,715					24,715
12.	Készpénz mint üzleti tőke	" 167,200		167,200					167,200	
	Záró főösszeg	K 691,915	279,600	279,600	134,600	134,600	108,000	108,000	169,715	169,715

Törvényes intézkedések a számvitelről.

A magyar kereskedelmi törvény (1875. XXXVII. t.-c.) 25—36. §§-ai a következőképen intézkednek a kereskedelmi könyvekről.

25. §. Minden kereskedő köteles bekötött, laponként folyó számmal ellátott, és átfűzött könyveket vezetni, melyek ügyleteit és vagyoni állását teljesen feltüntetik; e mellett azonban jogában áll a könyvvezetés bármily módját s ennél bármily élő nyelvet használni.

Bevezetések a rendszerint kitöltendő helyeken hézag hagyása nélkül teljesítendőek. A bevezetés eredeti tartalmát kitörlés által, vagy másként olvashatatlanná tenni, valamit kivakarni, vagy oly változtatásokat tenni tilos, melyek minőségüknél fogva kétséget hagynak az iránt, vajjon az eredeti bevezeteskor vagy későbben történtek-e.

26. §. Minden kereskedő köteles üzlete megkezdésekor leltárt készíteni, tehát ingatlan vagyonát, követeléseit és tartozásait, készpénze mennyiségét és egyéb javait pontosan összeírni és az egyes javak értékét kitüntetni, egyúttal a követelő és tartozó állapotnak egymáshozí viszonyát kimutató mérleget szerkeszteni. E leltár és mérleg azontúl minden évben elkészítendő.

Ha a kereskedő oly árútárral bír, melynek leltározása az üzlet természeténél fogva minden évben nem eszközölhető, elég, ha az árútár minden második évben leltároztatik.

27. §. A leltár és mérleg a kereskedő által aláírandók. Közkereseti és betéti társaságoknál az érintett okmányokat minden személyesen felelős társtag aláírni tartozik.

A kereskedőnek szabadságában áll a leltárt és mérleget egy e végre rendelt könyvbe iktatni, vagy minden alkalommal külön összeállítani. Az utóbbi esetben az okmányok időrendben összegyűjtve elteendőek.

28. §. A leltár és mérleg összeállításánál a javak és követelések azon érték szerint veendőek számításba, melylyel azok a felvétel idejekor bírnak.

A kétes követelések valószínű értékükben veendőek fel, a behajthatatlanok pedig lejegyzendőek.

29. §. Minden kereskedő köteles a kapott üzleti leveleket megőrizni az általa küldöttek másait pedig — másolat- vagy lenyomatban — egy másolati könyvbe időrendben bevezetve megtartani.

30. §. A kereskedők kötelesek kereskedelmi könyveiket, az azokban történt utolsó bejegyzés keltétől számítva legalább tíz éven át megőrizni.

Ugyanez áll a kereskedelmi levelek, a leltárak és mérlegek tekintetében is.

31. §. Bejegyzett kereskedőknek szabályszerűen vezetett könyvei kereskedelmi ügyletekből eredő perekben rendszerint nem teljes, eskű vagy más bizonyítási eszköz által kiegészíthető bizonyítékot képeznek.

A könyveknek ezen bizonyító ereje kereskedők ellenében a peressé vált bejegyzés keltétől számítandó tíz-, nem kereskedők ellenében pedig két évi időtartamra terjed.

Egyébiránt a fölött: kell-e a könyveknek nagyobb vagy kisebb bizonyító erőt tulajdonítani, hogy oly esetekben midőn a peres felek kereskedelmi könyvei egymástól eltérnek, ezek mint bizonyítási eszköz teljesen mellőztessek-e, vagy melyik fél könyveinek kelljen több bizonyító erőt tulajdonítani, a fennforgó körülményekhez képest a bíróság határozand.

32. §. Az oly kereskedelmi könyvek, melyekben szabálytalanságok mutatkoznak, bizonyítékul csak annyiban vétethetnek, a mennyiben a fennforgó körülmények szerint a szabálytalanságok dacára is hitelt érdemelnek.

33. §. A kereskedelmi könyvek bizonyító erején mitsem változtat az, ha a segédszemélyzet által vezetettnek.

34. §. A bíróság a per folyamában, a fél kérelmére az ellenfél könyveinek felmutatását elrendelheti. Ha a felmutatás elmulasztatik, a könyveknek vitatott tartalma a vonakodó fél ellenében bebizonyítottnak tekintendő.

35. §. A felmutatott könyvek egész tartalmuk szerint csak a bíróság vagy a birói szakértők által és pedig oly esetben vizsgálhatók meg, midőn azok szabályszerű vezetése forog kérdésben.

A perbeli ellenfélnek egyedül a peressé vált tételekre vonatkozó bejegyzéseket van joga megtekinteni.

36. §. A könyvek felmutatása egész terjedelmük szerint leendő megtekintés végett örökösödés, vagyonközösség, társasági vagyon felosztása és csőd esetében bíróilag elrendelhető.

A *magyar csődtörvény* (1881. XVII. t.-c.) 200. §-a értelmében, ha a kereskedő csődbe jut és nem vezetett könyveket vagy pedig oly rendetlenül vezette azokat, hogy azokból vagyoni állapota, különösen tartozásainak mennyisége biztosan meg nem állapítható, a kényszeregyesség kedvezményét nem veheti igénybe.

A *magyar büntetőtörvény* (1878. V. t.-c.) 414—416. §§-jai szerint, ha a vagyonbukott kereskedő azon célból, hogy hitelezőit megkárosítsa, könyveket nem vezetett, vagy azokat megsemmisítette, elrejtette, hamisan vezette, vagy akkép változtatta meg, hogy azokból cselekvő és szenvedő állapota, vagy üzletének folyama ki nem deríthető, a csalárd bukás büntetést követte el és öt évig terjedő fegyházzal, illetve ha a kár 4000 koronát meg nem halad, három évig terjedhető börtönnel büntetendő. Ha a vagyonbukott kereskedő, a nélkül, hogy ezzel hitelezőit megkárosítani akarta volna, nem tett eleget a könyvvitel kötelességének, vagy nem készített rendes mérleget, a vétkes bukás vétségét követte el, és két évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

A könyvek hitelesítése.

A kereskedelmi könyvek hitelesítését a törvény általában nem követeli; kivételkép elő van írva az alkuszi naplóra a bíróság részéről, a kézizálog üzlettulajdonosoknak a zálogba vett tárgyakról vezetett könyvei és a részletüzletről vezetett könyvek tekintetében az iparhatóság részéről.

A könyvek illetéke.

A kereskedelmi könyvek után illeték jár. Az illetéket a kereskedő akként rója le, hogy könyveit használatba vételük előtt, kellő bélyeggel ellátva bemutatja az adóhivatalnak, vagy Budapesten az illeték-kiszabási hivatalnak, a hol a könyv lapjain átfűzött zsinór végeit hivatalos pecséttel megerősítik és a könyv első oldalára felragasztott bélyegjegyeket felülbélyegezik.

A kereskedelmi könyvekért a bélyeg- és illeték-szabályzat 58. tételszáma a következő illetékeket írja elő:

a) kereskedők, gyárosok és iparúzők főkönyvei, folyó-számlái (konto kurrens), egyenleti számlái (saldo konto) után ivenként 50 fillér;

b) kereskedelmi vagy iparüzletről vezetett következő könyvek, u. m.: a napló (strazza) vagy boltkönyv, a pénztárkönyv, az első feljegyzési könyv, az árújegyzéki vagy árúeladási könyv, raktárkönyv, továbbá a leltári és mérlegkönyv, különbség nélkül, vajjon kötve vagy füzve vannak-e, vagy csak egyes szabad lapokból állanak, ivenként 10 fillér.

A belső üzletről és kezeléséről vezetett könyvek, különösen a feljegyzési zsebkönyvecskék, melyeket a kereskedők és iparosok magukkal hordanak, nem esnek bélyegilleték alá.

Ellenben az a) és b) betűk alatti könyvekhez készített név- vagy tárgymutatók, mint amazoknak kiegészítő részei bélyegkötelesek.

A 45. §. szerint az ivenként 50 fillér illeték alá eső üzleti könyveknél a mérvegység 5040, a 10 fillér illeték alá tartozó könyveknél pedig 2640 négyszög centiméter. Az alapilleték annyiszor fizetendő, a hányszor a szabályszerű ív fenti mérvegysége a könyv összes leveleinek térmértékében befoglaltatik.

Egyes ívek után 2640 négyszög centiméter lapterületig 10 fillér, innentől 5040 négyszög centiméter lapterületig 20 fillér, 5040 négyszög centiméteren felül pedig 30 fillér illeték fizetendő.

Különös rész.

1. Az egyszerű könyvvitel.

Lényege, számadásai, könyvei.

Az egyszerű könyvvitel az aktív és a passzív vagyonban végbemenő változások nyilvántartására szolgál. Számadásai tiszta formájukban csupán a készpénzügyleteket, a csere- és hitelügyleteket, valamint a reális és ideális árúban végbemenő változásokat ölelik fel.

A készpénzügyleteket az egyszerű könyvvitel *pénztárkönyve*, a csere- és hitelügyleteket az egyszerű könyvvitel *naplója* és *főkönyve*; a reális- és ideális árúban végbemenő változásokat pedig az *árúkönyvek* vagy *skontrók* számolják el.

Mielőtt az egyszerű könyvvitel számadásait megkezdhetnők, a vállalat vagyonáról pontos *leltárt* és *mérleget* készítünk.

A pénztári számadás.

(Pénztárkönyv.)

A készpénzben beálló vagyonváltozásokat a *pénztárkönyvben* számoljuk el.

E könyvet kétféleképen rendezhetjük be és pedig: 1) *oldalszámossal pénztárkönyvként*, 2) *lapszámossal pénztárkönyvként*.

Az *oldalszámossal pénztárkönyv* egy oldalon két hasábot használ, az elsőt a *tartozik* összegek a másodikat a *követel* összegek felvételére. (L. 5. minta.)

A *lapszámossal pénztárkönyv* két egymással szemben fekvő oldala közül a bal oldal a *tartozik* összegek, a jobb oldal ellenben a *követel* összegek felvételére szolgál. (L. 6. minta.)

5. sz. minta. Oldalszámos pénztárkönyv.

1904. január.

		Tartozik		Követel	
1.	Készpénzkészlet leltár szerint	K	5,668 40		
3.	A Hengermalom fizetett 2,000 q búzáért	»	30,240 —		
7.	A Magyar Serfőző Kőbánya fizetett	»	2,800 —		
10.	Veres és Társának Szabadka fizetem			K	2,695 77
14.	A Központi Banknál helyben befizettem			»	25,000 —
15.	Az 1. sz. váltó behajtása	»	4,000 —		
18.	Polgár Péter megbizásából fizetem az Agrár-Bank- nak helyben			»	3,000 —
23.	Fizetem költséget 2,000 q búzáért			»	1,600 —
31.	Üzleti költségek a hó folyamán			»	897 50
»	Háztartási költségek a hó folyamán			»	450 —
	Forgalom	K	42,708 40	K	33,643 27
»	Készlet			»	9,065 13
		K	42,708 40	K	42,708 40
1904. február.					
1.	Készpénzkészlet mult óról	K	9,065 13		

6. sz. minta. Lapszámos pénztárkönyv.

Tartozik

1904.

1	Készpénzkészlet leltár szerint	K	5,668	40
3	A Hengermalom helyben fizetett 2,000 q búzáért	»	30,240	—
7	A Magyar Serfőző Kőbánya fizetett . . .	»	2,800	—
15	Az 1. sz. váltó behajtása	»	4,000	—
		K	42,708	40
1904.				
1	Készpénzkészlet m. óról	K	9,065	13

A pénztárkönyv minden készpénzbeli vagyonszapordásért tartozik, ellenben minden készpénzbeli vagyonsökkenésért követel.

A pénztárkönyv egyúttal a készpénz kezelésének ellenőrzésére szolgál. Helyes elszámolás és a pénznek helyes kezelése esetében a pénztárkönyv egyenlege, azaz a tartozik és követel főösszegek különbözete, egybe fog vágni a pénztár szekrényében tényleg meglévő készpénzkészlettel. Erről a pénztáros naponként, az üzleti órák befejezésével győződik meg.

Valahányszor a pénztárkönyv egyenlege nem vág egybe a tényleges készpénzkészlettel vagy a pénztárkönyv elszámolása, vagy a pénz kezelése hibás. A hibát okvetlenül fel kell deríteni s a mennyiben hibás elszámolásból ered, a pénztárkönyvben újabb bejegyzéssel azonnal helyre kell igazítani. A téves pénzkezelésből származó hiba rendszerint igen nehezen

január.

Követel

10	Veres és Társának Szabadka fizettem	K	2,695	77
14	A Központi Banknál helyben befizettem.	»	25,000	—
15	Polgár Péter Apatin számlájára fizettem az Agrár Banknál helyben	»	3,000	—
23	Fizettem költséget Szabadkáról érkezett 2000 q búzáért	»	1,600	—
31	Üzleti költségek a hó folyamán	»	897	50
»	Háztartás költségei	»	450	—
	Összes kiadás	K	33,643	27
»	Készlet	»	9,065	13
		K	42,708	40

február.

deríthető ki. Ebben az esetben a többlet összegét mint ilyent a könyv tartozik összegei közé írjuk be, a hiányt ellenben a pénztáros megtéríteni köteles.

A pénztárkönyvet rendszerint havonként zárjuk. A zárás alkalmával a pénztárban meglévő és a pénztárkönyv egyenlegével egybevágó készpénzkészlet összegét a pénztárkönyv követel hasábján, vagy követel oldalán jegyezzük be s azután mindkét hasábon, azaz mindkét oldalon kivetjük az egybevágó forgalomösszegeket.

A következő hónap első napján a pénztárkönyvet úgy nyitjuk meg, hogy a zárás alkalmával mutatkozott készpénzkészletet a könyv tartozik hasábján vagy tartozik oldalán vezetjük elő.

A 6. oldalon bemutatott leltár és a 9. oldalon bemutatott első feljegyzések alapján készült a 19. l. bemutatott oldalszamos, és a fenti lapszamos pénztárkönyv.

7. sz. minta. Napló.

1904. január.

		3 adós tartozik		Tartozik	Követel
1	1	Egyenlegért leltár szerint			
		Hajós Pál helyben	K 3,658.20		
1		Kis Béla „ „	4,500.—		
1		Magy. Serfőző Kőb. „	2,800.—	K 10,958	20
	1	2 hitelező követel			
		Egyenlegért leltár szerint			
2		Polgár P. Apatin	K 5,600.—		
2		Veres és Ta Szab. „	2,695.77		K 8,295 77
1		Kiss Béla helyben követel			
	5	Fizetett megbízásomból és számlámra Polgár Péternek Apatin			„ 2,500 —
2		Polgár P. Apatin tartozik			
	5	Felvett megbízásomból és számlámra Kis Bélától helyben készpénzben		„ 2,500 —	
1		Magy. Serfőző Kőb. követel			
	7	Fizetményeért			„ 2,800 —
2		Veres és Ta Szab. tartozik			
	10	Fizetményemért		„ 2,695 77	
2		Hengermalom h. tartozik			
	12	Szállítottam részére 1,000 q búzát	1,000 q à K 7.65	„ 15,300 —	
2		Hengermalom h. követel			
	14	Csekkjeért			„ 15,000 —
2		Központi bank h. tartozik			
	14	Remittálom a Hengermalom csekkjét	K 15,000		
		Befizetek a banknál	„ 25,000	„ 40,000 —	
2		Polgár P. Apatin tartozik			
	18	Megbízásából és számlájára fizetek az Agrár Banknál helyben		„ 3,000 —	
Átvitel				K 74,453 97	K 28,595 77

1904. január.

		Tartozik		Követel	
2	Áthozat Központi Bank h. tartozik	K 74,453	97	K 28,595	77
21	Remittáltam Kis B.-re per február 20.	"	2,500	—	—
2	Veres és Ta Szab. követel				
23	Szállítottak részemre 2,000 q buzát 1/2 q-ként à K 5.85			"	23,400 —
—	Magy. Serfőző Kőb. tartozik				
25	1,500 q árpáért K 19,500 à K 6.50				
—	Ugyanaz követel Csekkjeért K 19,500				
2	Központi Bank h. tartozik				
25	A Magyar Serfőző csekkjét remittáltam	"	19,500	—	—
2	Központi bank h. követel				
27	Fizetett megbízásomból és számlámra Veres Tarsá- nak Szabadka			"	22,000 —
2	Veres és Ta Szab. tartozik				
27	Felvettek számlámra a Köz- ponti Banktól készpénzben	"	22,000	—	—
2	Központi Bank h. tartozik				
31	3% 621.5/12 után	"	51	79	—
2	Ugyanaz követel 1/2% jutalékért K 62,000 után			"	31 —
Forgalom január 31.		K118,505	76	K 74,026	77

8. sz. minta. Főkönyv.

Tartozik

Hajós Pál,

1904.						
jan.	1.	Egyenlegért	1	K	3,658	20

Tartozik

Kis Béla,

1904.						
jan.	1.	Egyenlegért	1	K	4,500	—

Tartozik

Magyar Serfőző,

1904.						
jan.	1.	Egyenlegért	1	K	2,800	—

Tartozik

Polgár Péter,

1904.						
jan.	5.	Kis Béla fizetéseért	1	K	2,500	—
»	18.	Fizetésemért	1	»	22,000	—

Tartozik

Veres és Társa,

1904.						
jan.	10.	Fizetéseért	1	K	2,695	77
»	27.	Fizetésért	1	»	22,000	—

Tartozik

Hengermalom,

1904.						
jan.	12.	1000 q búzáért	1	K	15,300	—

Tartozik

Központi Bank,

1904.						
jan.	14.	Csekkért	1	K	15,000	—
»	»	Befizetésemért	1	»	25,000	—
»	21.	Rimesszámért	2	»	2,500	—
»	25.	Csekkért	2	»	19,500	—
»	31.	3 ⁰ / ₀ kamatért	2	»	51	79

helyben

Követel

--	--	--	--	--	--	--	--

helyben

Követel

1904.							
jan.	5.	Fizetéseért	1	K	2,500	—	

Kőbánya

Követel

1904.							
jan.	7.	Fizetéseért	1	K	2,800	—	

Apatin

Követel

1904.							
jan.	1.	Egyenlegért	1	K	5,600	—	

Szabadka

Követel

1904.							
jan.	1.	Egyenlegért	1	K	2,695	77	
"	23.	2000 q búzáért	2	"	23,400	—	

helyben

Követel

1904.							
jan.	14.	Csekkjéért	1	K	15,000	—	

helyben

Követel

1904.							
jan.	27.	Fizetéseért	2	K	22,000	—	
"	31.	$\frac{1}{2}$ ‰ jutalékért	2	"	31	—	

A csere- és hitelügyletek elszámolása.

(Napló, Főkönyv.)

Az egyszerű könyvvitel a csere- és hitelügyletek idősoros elszámolását a *naplóban*, számlasoros elszámolását pedig a *főkönyvben* hajtja végre.

Az egyszerű könyvvitel *naplójának* külső alakja az oldalszámos pénztárkönyvhöz hasonlít. A napló idősorrendben magában foglalja az egyes adósok tartozásának, valamint az egyes hitelezők követeléseinek elszámolására vonatkozó tételeket. Minden tételt az utána következőtől tételválasztó vonallal különítünk el.

A napló tételeinek szerkesztésénél a következő elveket tartjuk szem előtt:

1) Aktiv vagyónunk mindannyiszor szaporodik, valahányszor valamely adósunk tartozása növekszik, ez esetben tehát a napló érdekelt aktív számlája tartozik;

2) aktiv vagyónunk, azaz követelésünk mindannyiszor csökken, valahányszor valamely adósunk tartozását egészben vagy részben leróttá, ez esetben tehát a napló érdekelt aktív számlája követel;

3) passzív vagyónunk mindannyiszor szaporodik valahányszor kötelezettségbe lépünk hitelezőnkkel szemben; ez esetben tehát a napló érdekelt passzív számlája követel;

4) passzív vagyónunk, azaz tartozásunk mindannyiszor csökken, valahányszor hitelezőnkkel szemben fenálló kötelezettségünket egészben vagy részben leróttuk, ez esetben tehát a napló érdekelt passzív számlája tartozik.

A napló havonként a tartozik és követel forgalomösszegek meghatározásával és kivetésével zárul. Az évi forgalmat az egyes hónapok forgalmának főösszege szolgáltatja. A 6. oldalon közlött leltárban és a 9. oldalon közlött első feljegyzésekben feltételezett csere- és hitelügyleteket az egyszerű könyvvitel naplója a 7. minta szerint számolja el.

Az egyszerű könyvvitel *főkönyve* magában foglalja az adós üzletfelek nevén vezetett, saját aktív vagyonszámláinkat, valamint a hitelezők nevén vezetett, saját passzív vagyonszámláinkat.

A főkönyvben a napló nyomán számoljuk el a tételeket. A könnyű áttekintés megkívánja, hogy a főkönyvben minden egyes tétel csupán egy sort foglaljon el. (Folytatását l. a 28. l.)

9. sz. minta. Főkönyv kivonata.

Főkönyv kivonata 1904. január 31.

Szám		F o r g a l o m				E g y e n l e g			
		tartozik		követel		tartozik		követel	
1	Hajós Pál, helyben . . . . . K	3,658	20			3,658	20		
»	Kis Béla, helyben . . . . . »	4,500	—	2,500	—	2,000	—		
»	Magyar Serfőző, Kőbánya . . . . . »	2,800	—	2,800	—				
2	Polgár Péter, Apatin . . . . . »	5,500	—	5,600	—			100	—
»	Veress és Társa, Szabadka . . . . . »	24,695	77	26,095	77			1,400	—
»	Hengermalom, helyben . . . . . »	15,300	—	15,000	—	300	—		
»	Központi Bank, helyben (L. 23. l.) »	62,051	79	22,031	—	40,020	79		
	Forgalom »	118,505	76	74,026	77	45,978	99	1,500	—
	Naplóforgalom január 31-én . . . . . »	118,505	76	74,026	77				

A 22. lapon bemutatott napló tételei az egyszerű könyvvitel főkönyvének egyes számláin a 24. lap szerinti alakot öltik.

Az egyszerű könyvvitel naplójának és főkönyvének elszámolásai egymást ellenőrzik. Helyes elszámolás esetében a napló forgalomösszegei egybevágnak a főkönyv számláinak a megfelelő időszakról szóló forgalomösszegeivel.

Az ellenőrzés külön erre a célra szolgáló kimutatásban megy végbe, mely kimutatást *főkönyvi kivonatnak* nevezzük. (Lásd 9. minta 27. l.)

A napló és a főkönyv évi zárása és újból való megnyitása.

Az év végén úgy a napló, mint a főkönyv a felvett leltár adatai alapján zárul.

Tegyük fel, hogy a fenti vállalat könyveiben 1904. január végén nemcsak a havi, hanem az évi zárást is végre kellene hajtani.

Az 1904. január 31-én felvett leltárnak ide vonatkozó adatai — kétes vagy behajthatatlan követelést fel nem tételezve — a következők volnának.

1) Az aktívák között:

Adósok:

Hajós Pál helyben	K	3,658·20	
Kis Béla	»	2,000·—	
Hengermalom	»	300·—	
Központi Bank	»	40,020·79	K 45,978·99

2) A passzívák között:

Hitelezők:

Polgár Péter Apatin	K	100·—	
Veres és Társa			
Szabadka	K	1,400·—	K 1,500·—

Ugyane leltári adatok alapján nyílik meg mindkét könyv a következő számadási időszak, illetőleg a következő üzleti év elején.

E leltári tételek nyomán az évi zárás nemkülönbén a számadáson újból való megnyitása következőképpen hajtandó végre a naplóban:

10. sz. minta. Napló évi zárása és megnyitása.

1904. január.

		Tartozik		Követel	
	Forgalom áthozat	23	K118,505	76	K 74,026 77
	4 hitelező követel				
31	Egyenlegért leltár szerint				
	Hajós Pál helyben K 3,658 20				
	Kis Béla helyben " 2 000 —				
	Hengermalom h. " 300.—				
	Központi Bank h. " 40,020·79				" 45,978 99
	2 adós tartozik				
31	Egyenlegért leltár szerint				
	Polgár Péter Apatin K 100				
	Veres és Ta Szab. " 1,400		" 1,500	—	
Záró főösszeg január 31.			K120,005	76	K120,005 76
1904. február.					
	4 adós tartozik				
1	Egyenlegért leltár szerint				
	Hajós Pál helyb. K 3,658·20				
	Kis Béla helyben " 2,000.—				
	Hengermalom h. " 300.—				
	Központi Bank h. " 40,020·79		K 45,978	99	
	2 hitelező követel				
1	Egyenlegért leltár szerint				
	Polgár Péter Apatin K 100				
	Veres és Ta Szab. " 1,400				K 1,500 —

A 24. lapon bemutatott főkönyv számlái ez év zárónaplótételeink és a következő számadási időszak megnyitó tételeinek felvétele után a következő alakot öltik:

II. sz. minta. Főkönyv évi zárása és megnyitása.

Tartozik

Hajós Pál,

1904. jan.	1.	Egyenlegért	1	K	3,658	20
1904. feb.	1.	Egyenlegért	3	K	3,658	20

Tartozik

Kis Béla,

1904. jan.	1.	Egyenlegért	1	K	4,500	—
				K	4,500	—
1904. feb.	1.	Egyenlegért	3	K	2,000	—

Tartozik

Magyar Serfőző,

1904. jan.	1.	Egyenlegért	1	K	2,800	—
---------------	----	-----------------------	---	---	-------	---

Tartozik

Polgár Péter,

1904. jan.	5.	Kis Béla fizetéseért	1	K	2,500	—
	>	18. Fizetéseért	1	>	3,000	—
	>	31. Egyenlegért	3	>	100	—
				K	5,600	—

helyben

Követel

1904.						
jan.	31.	Egyenlegért	3	K	3,658	20

helyben

Követel

1904.						
jan.	5.	Fizetésért	1	K	2,500	—
»	31.	Egyenlegért	3	»	2,000	—
					K	4,500 —

Kőbánya

Követel

1904.						
jan.	7.	Fizetésért	1	K	2,800	—

Apatin

Követel

1904.						
jan.	1.	Egyenlegért	1	K	5,600	—
					K	5,600 —
1904.	feb. 1.	Egyenlegért	3	K	100	—

Tartozik

Veres és Társa,

1904.					
jan.	5.	Fizetésért	1	K	2,695 77
»	27.	Fizetésért	2	»	22,000 —
»	31.	Egyenlegért	3	»	1,400 —
				K	26,095 77

Tartozik

Hengermalom,

1904.					
jan.	12.	1000 q búzáért	1	K	15,300 —
				K	15,300 —
1904.	feb.	1.	Egyenlegért		K 300 —

Tartozik

Központi Bank,

1904.					
jan.	14.	Csekkért	1	K	15,000 —
»	»	Fizetésért	1	»	25,000 —
»	21.	Rimesszáért	2	»	2,500 —
»	25.	Csekkért	2	»	19,500 —
»	31.	Kamatért	2	»	51 79
				K	62,051 79
1904.	feb.	1.	Egyenlegért	3	K 40,020 79

A reális és ideális árú elszámolása.

(Skontrokönyvek.)

A reális és ideális árúban végbemenő vagyonszámlasorrendben az *árúkönyvek* vagy *skontrok* számolják el.

Szabadka

Követel

1904.						
jan.	1.	Egyenlegért	1	K	2,695	77
»	23.	2000 q búzáért	2	»	23,400	—
					K 26,095	77
1904.						
feb.	1.	Egyenlegért		K	1,400	—

helyben

Követel

1904.						
jan.	14.	Csekkjeért	1	K	15,000	—
»	31.	Egyenlegért	3	»	300	—
					K 15,300	—

helyben

Követel

1904.						
jan.	27.	Fizetésért	2	K	22,000	—
»	31.	Jutalékért	2	»	31	—
»	»	Egyenlegért	»	»	40,020	79
					K 62,051	79

Ily skontrók: az árúskontró, az érmek skontrója, az értékpapírok skontrója, az aktív váltók skontrója, a passzív váltók skontrója.

Az elszámolások főképen a beérkezett és kiadott jegyzékek, számlák és fakturák, illetőleg a váltott üzleti levelekben foglalt elszámolások nyomán kerülnek az egyes skontrókba.

A skontrók szerepe igen fontos, ellenőrzői a reális és ideális árúk kezelésnek.

A reális árúk, az érmek, valamint az értékpapírok skontróit kétféleképpen rendezhetjük be, és pedig:

- a) kizárólag az árú-állomány nyilvántartására,
b) az árú-állomány és árúérték elszámolására.

Mintogy az utóbbi skontró berendezése az előbbi magában foglalja, csak az árú-állomány és árúérték nyilvántartására szolgáló skontrókat fogjuk bemutatni.

A reális árúk, érmek és értékpapírok skontróinak számlái a vállalat aktív vagyonának egyes alkotó részeit számolják el, ennél fogva minden vagyonszaporodásért tartoznak és minden vagyonsökkenésért követelnek.

E skontrókat rendszerint az üzleti év végén zárjuk. A zárás alkalmával a leltár szerint mutatkozó árú-készlet mennyiségét és értékét bevezetjük a követel oldalon. Ezután megállapítjuk a tartozik és követel

12. sz. minta. Árúskontró állomány- és értékkimutatással.

Tartozik

Ga-

Év, hó	nap	Métermáza			Ár	Összeg	
		buza	árpa			K	f
1904							
jan.	1	5,000		Készlet leltár szerint	à K 7 —	70,000	—
"	"		2,000	Ugyanaz	" " 5·80	23,200	—
"	23	2,000		Veres és Társától, Szabadka			
				à K 5·85	K 23,400		
"	"			Összes költség	" 1,600	25,000	—
"	31			Nyereség		5,840	—
		7,000	2,000			124,040	—
1904							
feb.	1	4,000		Készlet leltár szerint	à K 6·65	53,200	—
"	"		500	Ugyanaz	" " 5·80	5,800	—

Megjegyzések a fenti skontró elszámolásaihoz.

1) A megnyitáskor a leltár árú-készletét értékével egyetemben, aktív vagyon szaporodásként a tartozik oldalra írjuk. 2) A január 3, 12 és 25-diki eladások mennyiségét és értékét aktív vagyon csökkenéseként a követel oldalán számoljuk el. 3) A jan. 23-diki vételnél felmerült összes költségek az árú értékét, tehát az aktív vagyon értékét növelvén a tartozik oldalra kerülnek s ennél fogva a 1/2 q-ként fizetett K 5·85 vételár K 6·25 kalkulált beszerző árrá alakul át. 4) A

értékhasábok különbözetét. Ha a követel oldal értékhasábjának összege nagyobb, követel egyenleget, azaz nyereséget, ha a tartozik oldal értékhasábjának összege nagyobb, tartozik egyenleget azaz veszteséget kapunk. A nyereséget a tartozik oldal értékhasábján, a veszteséget a követel oldal értékhasábján számoljuk el. Ezután mindkét oldalon kivetjük az egybevágó zárösszegeket.

A megnyitáskor a leltár szerint mutatkozó árukészlet mennyiségét és értékét beírjuk a skontró tartozik oldalán.

A reális árú skontróját a 12 minta mutatja be.

A skontrók második része az *aktív* és a *passzív váltók* nyilvántartására szolgál. Berendezésük a reális árú skontró berendezésétől eltér, minthogy a váltók fontosabb adatait kell nyilvántartaniok.

A feljegyzések mindenkor a kézben lévő váltók adatai alapján mennek végbe. Az eljárás a mint az a 13. és 14. mintából kitűnik, (l. 36. l.) semmi különös magyarázatra nem szorul.

bona

Követel

Év, hó nap	Métermázsa			Ár	Összeg	
	buza	árpa			K	f
1904 jan. 3	1,200		Hengermalomnak	à K 7.60	18,240	—
" "	800		Ugyanannak	" " 7.50	12,000	—
" 12	1,000		Ugyanannak	" " 7.65	15,300	—
" 25		1,500	Magyar Serfőzőnek	" " 6.50	19,500	—
" 31	4,000		Készlet leltár szerint	" " 6.65	53,200	—
" "		500	Ugyanaz	" " 5.80	5,800	—
	7,000	2,000			124,040	—

zárásnál a január 31-diki leltár következő adatait használtuk fel:
 Áru-készlet 4,000 q buza $\frac{1}{2}$ q-ként à K 6.65 K 53,200.—
 500 q árpa $\frac{1}{2}$ q-ként à " 5.30 " 5,800.— K 59,000.—

5) Ezen mennyiségeket és értékeket a számla követel oldalán irtuk be a zárásnál s ezután megállapítottuk a tartozik és követel összegek különbözete gyanánt mutatkozó K 5,840.— tiszta nyereséget, a melyet mint vagyonszaporodást a tartozik oldal utolsó tétele gyanánt számoltunk el. 6) Végrehajtottuk a technikai zárást. 7) A leltár készletét és értékét a megnyitáskor elővezettük a tartozik oldalán.

váltó

Követel

Elfogadó	Fizetés helye	K e l e t			Átvevő	Jegyzet
		év	hó	n		
Vas B.	Budapest	1904	nov.	20	Vas B.	Behajtás
Mihályi J.	"	"	dec.	1	Iparbank	"
Balog P.	"	"	"	5	Nagy J.	"
Verő J.	"	"	"	28	Hitelbank	Leszámitolás
Bakos D.	"					} Készlet
Kis Á.	"					
<hr/>						
Bakos D.	Budapest					
Kis Á.	"					

(Elfogadvány)

Követel

Összeg		Lejárat			Kibocsátó	Rendelvényes	Fizetés helye
K	f	év	hó	n			
875	50	1904	nov.	30	Kis F.	Erős P.	Budapest
1,500	—	"	dec.	10	Fejér I.	Vas P.	"
2,000	—	"	"	28	Kovács P.	Biró S.	"
1,400	—	"	"	31	Várai J.	László S.	"
3,500	—	1905	jan.	31	Boros F.	Tóth S.	"
1,800	—	"	márc.	1	Vida J.	Kardos J.	"
11,175	50						
3,500	—	1905	jan.	31	Boros F.	Tóth S.	Budapest
1,800	—	"	márc.	1	Vida J.	Kardos J.	"

Az üzleti eredmény meghatározása.

Az egyszerű könyvvitel számadásai nem alkalmasak a gazdálkodás eredményének teljes kimutatására. Ennek egyik oka, hogy az egyszerű könyvvitel nem számolja el az aktív és a passzív vagyont a maga teljességében, másik oka pedig, hogy az egyszerű könyvvitel nem terjeszkedik ki a tiszta vagyon elszámolására.

Az egyszerű könyvvitel alkalmazása esetében az üzletvezetés vagy a gazdálkodás eredményét, azaz a számadási időszak végén mutatkozó tiszta nyereséget, vagy tiszta veszteséget a megnyitás alkalmával és záráskor felvett leltár tiszta vagyonának egybevetéséből állapítjuk meg.

Ha nagyobb a záró leltár tiszta vagyona, akkor a megnyitó és záró tiszta vagyon különbözete nyereség, az ellenkező esetben pedig veszteség.

Igy pl. a 6. lapon közölt leltár tiszta vagyona volt

1902. december 31-én K 128,500.—

1903. » 31-én » 157,500.—

tehát az 1903-diki tiszta nyer. K 28,500.—

Az egyszerű könyvvitel alkalmazhatósága.

Az egyszerű könyvvitel tehát csak kisebb vállalatokban felelhet meg a gazdálkodás céljainak, különösen ott, ahol az üzlet tulajdonosa személyesen közreműködik és a vagyon egész kezelését könnyen áttekintheti és ellenőrizheti.

2. A kettős könyvvitel.

Jellemzése. Célja. Számadásai.

A kettős könyvvitel az üzletek, vállalatok vagy gazdaságok vagyoni állapotának rendszeres és teljes elszámolására, valamint a gazdálkodás eredményének rendszeres és részletes kimutatására szolgál.

A kettős könyvvitel elszámolja ;

1) az üzlet alapítása alkalmával, illetőleg a számadási időszak kezdetén, az aktív, passzív és a tiszta vagyon állományát, illetőleg értékét a megnyitó leltár alapján ;

2) az aktív, passzív és tiszta vagyonban a számadási időszak folyamán végbemenő összes vagyonváltozásokat ;

3) a számadási időszak befejezésével az aktív, passzív és a tiszta vagyon állományát, illetőleg értékét a záró leltár alapján és ezzel kapcsolatban rendszeresen és részletesen kimutatja a gazdálkodás eredményét.

A vagyon elszámolását a kettős könyvvitel az az aktív; a passzív és a tiszta vagyon számláin hajtja végre.

Már megemlítettük az általános részben, hogy :

1) *az aktív vagyon számlái tartoznak az aktív vagyon növekedéséért, és követelnek az aktív vagyon csökkenéséért ;*

2) *a passzív vagyon számlái tartoznak a passzív vagyon csökkenéséért, és követelnek a passzív vagyon szaporodásáért ;*

3) *a tiszta vagyon számlái tartoznak a tiszta vagyon csökkenéséért, és követelnek a tiszta vagyon szaporodásáért.*

A kettős könyvvitel itt felsorolt háromféle számlái közvetve az ú. n. *alapkönyvekben*, közvetlenül pedig a *főkönyvben* jutnak érvényre.

A kettős könyvvitel alkalmazott módjai.

A kettős könyvvitelnek számos alkalmazott módját használják az üzleti gyakorlatban. A módokat két főcsoportba foglalhatjuk. Az első csoportba a *közvetlen módokat*; a második csoportba a *közvetett módokat* soroljuk.

A *közvetlen módok* jellemző vonása, hogy az elszámolások közvetlenül az alapkönyvekből naponként kerülnek a főkönyvbe. A *közvetett módok* jellemző vonása, hogy az elszámolások nem közvetlenül az alapkönyvekből, hanem az u. n. gyűjtőkönyvekből és rendszerint nem naponként, hanem havonként kerülnek a főkönyvbe.

A *közvetlen módok* közül megemlíthető :

- 1) a táblázatos kettős mód,
- 2) az egy alapkönyves kettős mód,
- 3) a két alapkönyves kettős mód.

A *közvetett módok* közül leginkább a két alapkönyvet és egy gyűjtőkönyvet alkalmazó módot használják.

A táblázatos kettős mód.

E módnak, melyet amerikai módnak is szeretnek nevezni, jellemző könyvei :

- 1) a naplófőkönyv,
- 2) az adósok és hitelezők könyve (folyó számlakönyv.)

A naplófőkönyv.

A táblázatos mód naplófőkönyve az aktív, passzív és a tiszta vagyon állományának, értékének és összes változásainak idősoros és számlasoros nyilvántartására szolgál.

E könyv számadásai elszámolják :

1) az aktív, passzív és a tiszta vagyon értékét a vállalat alapításakor és minden üzleti vagy számadási időszak kezdetén, a megnyitó leltár alapján ;

2) az aktív, passzív és a tiszta vagyon értékének összes változásait a számadási időszak folyama alatt ;

3) az aktív, passzív és a tiszta vagyon értékét a számadási időszak végén, a záró leltár alapján s ezzel kapcsolatban a gazdálkodás eredményét.

Az idősoros elszámolást a naplófőkönyv baloldalán a napló-részben hajtjuk végre. Ennek a

résznek hivatkozó-, nap-, szöveg-, ár- és összeghasábja van. A számlasoros elszámolásra annyi kettős értékhasábot alkalmazunk, a hányféle vagyronrészt a főkönyv számláin elszámolunk. (l. 44. l.)

Az üzletfelek tartozásait és követeléseit nem külön-külön számlákon, hanem közös vagy gyűjtőszámlán számoljuk el a naplófőkönyvben. A gyűjtőszámlát rendszerint folyószámlának nevezik. E gyűjtő elszámolás részleteinek nyilvántartására használjuk az adósok és hitelezők könyvét vagy folyószámlakönyvet.

Az adósok és hitelezők könyve.

Az egyes adósok és hitelezők tartozásainak és követeléseinek számlasoros, részletes nyilvántartására a táblázatos mód keretében külön könyvet használunk, a melynek neve *adósok és hitelezők könyve*, vagy *folyószámlakönyv*. Beosztása és elszámolásai teljesen megegyeznek az egyszerű könyvvitel főkönyvével. Helyes elszámolásnál a naplófőkönyv *folyószámla* című számlájának forgalma egybe fog vágni az *adósok és hitelezők könyvének* kivonatában mutatkozó forgalomösszeggel. E kivonatot teljesen az egyszerű könyvvitel főkönyvének kivonata mintájára szerkesztjük. (l. 27. l.)

A próbamérleg.

Időközönként, pl. havonként meggyőződünk a naplófőkönyv idő- és számlasoros elszámolásainak helyességéről. Az ellenőrzés céljából a főkönyv összes számláinak tartozik és követel forgalomösszegeit külön kimutatásba, az u. n. próbamérlegbe vezetjük be.

A próbamérleg beosztása azonos az egyszerű könyvvitel főkönyvi kivonatának beosztásával. Az elszámolás számszerinti helyességét mutatja, ha a próbamérleg tartozik és követel forgalomösszegei egybevágznak: a) egymás között, b) a naplófőkönyv első összeghasábjának forgalomösszegével.

Az ellenőrzést különben a naplófőkönyvben minden egyes oldal összegeinek átvitelezése alkalmával is végrehajthatjuk, a nélkül, hogy azért külön próbamérleget kellene készíteni. A számlák jobbról bal felé vagy fordítva külön-külön összeadott tartozik és követel forgalomösszegeinek egybe kell vágniok egymás között és az első hasáb forgalomösszegével.

A zárókimutatás.

Az üzleti időszak (év) végén elkészült próbamérleget külön a zárás céljára szolgáló kimutatásba, a zárókimutatásba írjuk be. Ennek nyolc hasábjára van, és magában foglalja: 1) a próbamérleg forgalmát, 2) a próbamérleg egyenlegeit, 3) a mérleg aktíváját és passzíváját, 4) az eredményeket, azaz a veszteséget és nyereséget.

Az üzleti eredmény kiszámítása.

A próbamérleg adatainak a zárókimutatásba való bejegyzése után felvesszük a leltárt s ennek adatait mérleg alakjában bejegyezzük a zárókimutatásba.

Az eredményeket a próbamérleg egyenlegeinek a mérleg adataival való összehasonlítása alapján határozzuk meg.

A próbamérleg egyenlegei az év végén kimutatják a könyvekben kiszámított vagyont, ellenben a mérleg adatai feltüntetik az év végén valósággal meglévő vagyont.

Az eredményeket ezen az alapon a következő elvek szerint határozzuk meg:

1) az *aktív vagyonban* mindannyiszor pozitív eredmény, azaz nyereség mutatkozik, valahányszor a valóságos aktiva meghaladja a kiszámított aktívát; ellenben mindannyiszor negatív eredmény, azaz veszteség mutatkozik, valahányszor a kiszámított aktiva meghaladja a valóságos aktívát;

2) a *passzív vagyonban* mindannyiszor pozitív eredmény, azaz nyereség mutatkozik, valahányszor a valóságos passziva kisebb mint a kiszámított passziva; ellenben mindannyiszor negatív eredmény, azaz veszteség mutatkozik, valahányszor a valóságos passziva összege meghaladja a kiszámított passziva összegét;

3) a *tiszta vagyon számláinak* a próbamérlegben mutatkozó tartozik egyenlege negatív eredmény, azaz veszteség, ellenben követel egyenlege pozitív eredmény, vagyis nyereség.

Az előadottak gyakorlati bemutatására a következő vagyonváltozásokat számoljuk el a *táblázatos kétfős mód* szerint.

1904. január 1-én üzletet alapítok K 65,000.— készpénzzel, és január hó folyamán a következő üzlet-
eseményeket számolom el:

- 2-án. Vásárlok üzleti berendezést és felszerelést
K 800.—
- 6-án. Vásárlok Hajós Antaltól Enying netto
120 q. gyapjút $\frac{1}{2}$ q-ként à K 124 K 29,760.—
fizetek az árúért szállítást és átvételt K 324.—
kalkulálva $\frac{1}{2}$ q-ként à K 125.35 K 30,084.—
- 8-án. Fizetek Hajós Antalnak K 19,760.—
- 9-én. Befizetek a Közp. Banknál helyben K 35,000.—
- 13-án. Eladás a Magyar Szövőgyárnak helyben netto
q 50 gyapjút $\frac{1}{2}$ q-ként à K 142.— K 14,200.—
- 18-án. A Magyar Szövőgyár csekkjét a Központi Bank-
nak remittálok K 14,200.—
- 23-án. Eladás készpénzért netto 25 q. gyapjú
à K 142.— K 7,100.—
2°/_o skonto K 142.— K 6,958.—
- 26-án. Befizetés a Központi Banknál K 6,500.—
- 21-én. A Központi Bank elszámol javamra
3°/_o kamatot K 82.—
- 31-én. Üzleti költségek fizetése a hó folyamán K 435.—

E vagyonváltozásokat elszámoljuk a kettős táblá-
zatos mód szerint a következő könyvekben:

- 1) a naplófőkönyvben (15. minta),
- 2) az adósok és hitelezők könyvében (16. minta),
- 3) az árúkönyvben (17. minta).

Az elszámolások helyességének ellenőrzésére
1904. január 31-ikén elkészítjük:

- 1) a folyó számlakönyv kivonatát (18. minta),
- 2) a próbamérleget (19. minta).

A számadások végleges zárása céljából 1904.
január 31-ikén (egy hónapot teljes számadási idő-
szaknak véve) megszerkesztjük:

- 1) a záróleltárt (20. minta),
- 2) a zárómérleget (21. minta),
- 3) a zárókimutatást (22. minta).

Az évi zárás alkalmából a berendezés értékéből
1°/_o avulást vonunk le.

L	N	Pénztár	Tőkének	Ár	Összeg		Pénztár számla		Berend. számla	
					K	f	tart.	köv.	tart.	köv.
	1	Üzletembe elhelyezek	alaptőkéül készpnzb.		65,000	—	65,000			
	2	Berendezés Pénztárnak	Vásárlók üzl. berend.		800	—		800	800	
	6	Árú 2 hitelezőnek	Hajós Antalnak Enying							
		Szállított netto q 120	gyapjút 1/2 q-ként	124						
			K 29.760 à K							
		Pénztárnak	Fizetett költség az árú-ért		30,084	—		324		
			K 324							
	8	Hajós Antal Enying	Pénztárnak		19,760	—		19,760		
		Fizetményemért								
	9	Központi Bank helyben	Pénztárnak		35,000	—		35,000		
		Befizetésemért								
	13	Magyar Szövőgyár	helyben Árúnak							
		Eladás netto q 50	gyapjú à K	142	14,200	—				
	18	Központi Bank helyben	Magyar Szövőgyárnak							
		helyben	Utóbbi csekkjét a bank-		14,200	—				
			nak remittálom							
	23	Pénztár Árúnak	Eladás készpénzért							
		netto q 25 gyapjú	K 7,100 à K	142	6,958	—	6,958			
		2% skonto „ 142								
	26	Központi Bank helyben	Pénztárnak		6,500	—		6,500		
		Befizetésemért								
	31	Központi Bank helyben	Kamatnak		82	—				
		3% fsz. kamatért								
	31	Költség Pénztárnak	Üzleti költségekért a		435	—		435		
		hó folyamán								
		Forgalom január 31.			193,019	—	71,958	62,319	800	

január

Árú számla		Folyó számla		Költség számla		Kamat számla		Eredm. számla		Tőke számla	
tart.	köv.	tart.	köv.	tart.	köv.	tart.	köv.	tart.	köv.	tart.	köv.
											65,000
			29,760								
30,084											
		19 760									
		35,000									
	14 200	14,200									
		14,200	14,200								
	6,958										
		6,500									
		82					82				
				435							
30,084	21,158	89,742	43,960	435			82				65,000

L	N	Ár	Összeg		Pénztár számla		Berend. számla			
			K	f	tart.	köv.	tart.	köv.		
			Forgalom áthozat		193,019	—	71,958	62,819	800	
			2 adós <u>Eredménynek</u>							
31			A záró brutto nyeres.							
			<u>Árú</u>	K 2,414						
			<u>Kamat</u>	" 82	2,496	—				
			<u>Eredm.</u> <u>2 hitelezőn.</u>							
31			A záró brutto vesztes.							
			<u>Berendezésnek</u>							8
			K 8							
			<u>Költségnek</u>		443	—				
			<u>Eredmény</u> <u>Tőkének</u>							
31			A záró tiszta nyeres.		2,053	—				
			<u>Tőke</u> <u>4 hitelezőn.</u>							
31			A záró aktív vagy.-ért							
			<u>Pénztárnak</u>	K 9,139			9,139			
			<u>Berendezésnek</u>	" 792						792
			<u>Árúnak</u>	" 11,340						
			<u>F. számlának</u>	" 55,782	77,053	—				
			<u>F. számla</u> <u>Tőkének</u>							
31			A záró passzív v.-ért		10,000	—				
			Záró főösszeg		285,064	—	71,958	71,958	800	800
1			4 adós <u>Tőkének</u>							
			A megnyitó aktív v.-ért							
			<u>Pénztár</u>	K 9,139			9,139			
			<u>Berendezés</u>	" 792						792
			<u>Árú</u>	" 11,340						
			<u>F. számla</u>	" 55,782	77,053	—				
			<u>Tőke</u> <u>F. számlának</u>							
1			A megnyitó passzív vagyónért		10,000	—				
			Átvitel		87,053	—	9,139			792

1904.

január

Árú számla		Folyó számla		Költség számla		Kamát számla		Eredm. számla		Tőke számla	
tart.	köv.	tart.	köv.	tart.	köv.	tart.	köv.	tart.	köv.	tart.	köv.
30,084	21,158	89,742	43,960	435			82				65,000
2,414							82		2,496		
				435					443		
									2,053		2,053
	11,340		55,782								77,053
		10,000									10,000
82,498	32,498	99,742	99,742	435	435	82	82	2,496	2,496	77,053	77,053
február											
11,340		55,782									77,053
			10,000							10,000	
11,340		55,782	10,000							10,000	77,053

16. sz. minta. Adósok és hitelezők könyve. (F. sz.-könyv.)

Tartozik			Hajós Antal		
1094.					
jan.	8.	Fizetésemért	1	K 19,760	—
»	31.	Egyenlegért	2	» 10,000	—
				K 29,760	—

Tartozik			Magyar Szövőgyár,		
1904.					
jan.	1.	50 q gyapjúért	1	K 14,200	—

Tartozik			Központi Bank,		
1904.					
jan.	9.	Fizetésemért	1	K 35,000	—
»	18.	Csekkemért	1	» 14,200	—
»	26.	Fizetésemért	1	» 6,500	—
»	31.	3 ^o / _o kamat	1	» 82	—
				K 55,782	—
1904.					
feb.	1.	Egyenlegért		K 55,782	—

17. sz. minta. Árúskontró.

Tartozik			Magyar		
1904	jan.	6	netto q 120	Hajós Antaltól Enying 1/2 q- ként a K 124 K 29,760	
				Szállításésátvét. „ 324 a K	125*35 K 30,084 —
1904	„	31		Nyereség	„ 2,414 —
			120		K 32,498 —
1904	feb.	1	45	Készlet leltár szerint	K 11,340 —

Enying

Követel

1904.	jan.	6.	120 q gyapjúért	1	K 29,760	—
					K 29,760	—
1994.	feb.	1.	Egyenlegért	2	K 10,000	—

helyben

Követel

1904.	jan.	13.	Csekkjéért	1	K 14,200	—
-------	------	-----	----------------------	---	----------	---

helyben

Követel

1904.	jan.	13.	Egyenlegért	2	K 55,782	—
					K 55,782	—

gyapjú

Követel

1904	jan.	13	netto q 50	Magyar Szövőgyárnak 1/2 q- ként	à K 142.—	K 14,200	—
"	"	23	25	Készpénz eladás K 7,100	" "	142.—	—
				2% skonto	" 142	"	6,958
"	"	31	45	Készlet leltár szerint		"	11,340
			120			K 32,498	—

Folyó számlakönyv kivonata 1904. január 31.

Lap	F o r g a l o m				E g y e n l e g				
	tartozik		követel		tartozik		követel		
1	Hajós Antal, Enying	K	19,760	—	29,760	—		10,000	—
2	Magyar Szövőgyár, helyben	»	14,200	—	14,200	—			
3	Központi Bank, helyben	»	55,782	—			55,782	—	
	Forgalom	K	89,742	—	43,960	—	55,782	—	10,000
	Egyenleg	»			45,782	—			45,782
		K	89,742	—	89,742	—	55,782	—	55,782
	Naplófőkönyv folyó számlájának for- galma	K	89,742	—	43,960	—			

Próbamérleg 1904. január 31.

Szám		F o r g a l o m				E g y e n l e g			
		tartozik		követel		tartozik		követel	
1	Pénztár számla . . . . . K	71,958	—	62,819	—	9,139	—		
2	Berendezés » . . . . . »	800	—			800	—		
3	Árú » . . . . . »	30,084	—	21,158	—	8,926	—		
4	Folyó » . . . . . »	89,742	—	43,960	—	55,782	—	10,000	—
5	Költség » . . . . . »	435	—			435	—		
6	Kamat » . . . . . »			82	—			82	—
7	Tőke » . . . . . »			65,000	—			65,000	—
	Forgalom K	193,019	—	193,019	—	75,082	—	75,082	—
	Naplófőkönyv forgalma 1904. jan. 31. K	193,019	—						

Leltár 1904. január 31.

I. Aktiva.						
1	<i>Készpénz</i>			K	9,139 —	
2	<i>Árú: 45 q gyapjú 1/2 q-ként</i>	à K	126.—	»	11,340 —	
3	<i>Adós: Központi Bank, helyben</i>			»	55,782 —	
4	<i>Berendezés: Értéke 1903. december 31.</i>			K	800 —	
	<i>1% avulás (1 óra)</i>			»	8 —	
					»	792 —
					K 77,053 —	
II. Passziva.						
1	<i>Hitelező: Hajós Antal, Enying</i>				»	10,000 —
					K 67,053 —	
III. Tiszta vagyon						
IV. Egybevetés.						
	<i>Tiszta vagyon 1904. január 1.</i>			K	65,000 —	
	<i>» » 1904. » 31.</i>			»	67,053 —	
	<i>Tiszta vagyon szaporodás (Nyereség)</i>			K	2,053 —	
Budapest, 1904. január 31.						
Fehér Béla s. k.						

21. sz. minta. Záró mérleg.

Mérleg 1904. január 31.

Aktív vagyon.				Passzív vagyon.			
1	Készpénz	K	9,139 —	1	Hitelezők	K	10,000 —
2	Árú	»	11,340 —		<i>Tiszta vagyon</i>	»	67,053 —
3	Adósok	»	55,782 —				
4	Berendezés	»	792 —				
		K	77,053 —			K	77,053 —
	Budapest, 1904. jan. 31.				Fehér Béia s. k.		

A könyvek zárása a kettős táblázatos mód szerint.

A könyvek zárásánál a zárókimutatás 5—8 hasábjában megállapított vagyoneértékeket számoljuk el a naplófőkönyvben, a folyó számlakönyvben, valamint a skontróban.

A zárás alap gondolata az elszámolás alá kerülő vállalat feltételezett felszámolása (liquidatio).

A felszámolás alkalmával: 1) az *aktív vagyon* kivonatván a vállalatból, egyrészt az aktív vagyon, másrészt a tiszta vagyon megfelelő csökkenése kerül elszámolásra, ezért a *Tőke számla* a záró aktív vagyoneért *tartozik* és az érdekelt egyes *aktív vagyonszámlák követelnek*.

2) A *passzív vagyon* a felszámolás alkalmával törlesztendő lévén, a passzív vagyon ily módon beálló csökkenése fejében az érdekelt egyes *passzív vagyonszámlák tartoznak*, ellenben a *Tőke számla követel*.

Mielőtt a záróteteleket a táblázatos mód naplófőkönyvében elszámolnók, előbb az üzleti eredmény teteleit vezetjük be e könyvbe.

A zárókimutatásban kitüntetett brutto *nyereségért* az *érdekelt számlák tartoznak* és az *Eredmény számla* (vagy *Veszteség- és Nyereség-számla*) *követel*.

A brutto *veszteségért* az *Eredmény számla tartozik*, és az *érdekelt számlák követelnek*.

A tiszta *nyereségért* az *Eredmény számla tartozik*, és a *Tőke számla követel*.

Az esetleges tiszta *veszteségért* a *Tőke számla tartozik*, ellenben az *Eredmény számla követel*.

A könyvek újból való megnyitása a táblázatos mód szerint.

A könyvek újból való megnyitásánál feltételezzük, hogy az elszámolás alá kerülő, leltár szerint kimutatott vagyont újonnan helyezték el a vállalatban.

A megnyitás alkalmával: 1) az *aktív vagyon* újból elhelyeztetvén a vállalatban, egyrészt az aktív vagyon, másrészt a tiszta vagyon növekedése kerül elszámolásra, ezért az *érdekelt aktív vagyonszámlák tartoznak* és a *Tőke számla követel*.

2) a *passzív vagyon* összegével a passzív szaporodván és a tiszta vagyon csökkenvén, a *Tőke-számla tartozik*, ellenben az *érdekelt passzív vagyon-számlák követelnek*.

E megnyitó tételeket elszámoljuk a naplófőkönyvben, a folyószámlakönyvben továbbá a skontrókban.

Közvetlen kettős mód egy alapkönyvvel.

E közvetlen mód jellemző könyvei:

- 1) az alapkönyv gyanánt szolgáló *pénztárnapló*,
- 2) a pénztárnapló nyomán készülő *főkönyv*.

E könyveken kívül az egy alapkönyves közvetlen módnál az üzlet természete által feltételezett egyéb könyveket is alkalmazhatunk, különösen skontrókat és az ellenőrzésre szolgáló kimutatásokat.

A pénztárnapló.

A pénztárnapló a vagyon teljes állományát és mindennemű változásait idősorrendben elszámoló könyv.

Hasábrendje a hivatkozó-, kelet-, szöveg- és árhasáb, azonfelül pedig három egymásmellett fekvő pénzhasáb, a melyek közül az első a pénztár tartozik, másodika a pénztár követel-tételeit számolja el, míg a harmadik a naplótételek összegeinek felvételére szolgál.

A pénztárnapló az üzlet alapításakor, illetőleg a számadási időszak elején a megnyitó leltár alapján nyílik meg.

Az első megnyitó tételben az egyes aktiv-vagyon-számlák az aktiv vagyon egyenkénti összegeivel tartoznak a Mérlegszámlának.

A második megnyitó tételben a Mérlegszámla tartozik a megnyitó leltár passzív vagyonáért az egyes passzív-vagyon-számláknak.

A harmadik megnyitó tételben a Mérlegszámla a megnyitó leltár tiszta vagyonáért tartozik a Tőke-számlának.

E megnyitó tételeket a pénztárnaplóból azonnal átvisszük a főkönyv érdekelt egyes számláira és úgy a pénztárnapló, mint a főkönyv hivatkozó hasábján kölcsönösen idézzük a lapszámot.

A megnyitó tételek elszámolását a folyó üzlet-eseményekből eredő vagyonváltozások elszámolása

követi a pénztárnaplóban. Az egyes tételek bejegyzését mindenkor az adós-számlával kezdjük; egy sorral lejjebb, a szöveghasáb jobb oldalán feljegyezzük a hitelező számlát, a következő sorokon pedig a vagyonsváltás okát, az u. n. tételszöveget vesszük fel.

Valahányszor valamely tételben a Pénztárszámla tartozik, az összeget az első összeghasádba, valahányszor a Pénztárszámla követel, az összeget a második összeghasádba írjuk, míg ellenben az összes csere- és hitelügyletek tételeinek összegei a harmadik összeghasádba kerülnek.

Ha a pénztárnapló valamely oldala megtelt, az elszámolt összegeket az oldal végén mind a három összeghasábon külön-külön megállapítjuk és a következő oldalra átvisszük. (Átvitel — áthozat.) Minden hónap végén megállapítjuk a pénztárnapló három összeghasábjának havi forgalmát. Ez a pénztárnapló havi zárása. Az évi zárást alább beszéljük meg.

A főkönyv.

Az egy alapkönyves közvetlen kettős mód főkönyve az elszámolásra kerülő aktív, passzív és tiszta vagyont számlasorrendben tartja nyilván.

Az egyes számlák elszámolásai az alapkönyv gyanánt szolgáló pénztárnapló tételei nyomán készülnek a főkönyvben. Az alapkönyv tételeit naponként kell a főkönyv érdekelt számláira átvezetni. Az átvezetés jeléül a főkönyv, valamint a pénztárnapló hivatkozó hasábjain kölcsönösen idézzük a lapszámot.

Ha a főkönyv valamely számlája megtelt, a számla két oldalának forgalomösszegeit új számlára vesszük át.

Az egyes számlák könnyebb felkeresése céljából a főkönyvhöz külön névlajstromot szerkesztünk.

Időközönként, rendszerint minden hónap végén, egybevetjük a főkönyv számláinak forgalmát a pénztárnapló forgalmával. Erre a célra a főkönyvből kivonjuk a próbamérleget. Az elszámolások számszerint akkor vannak rendben, ha a próbamérleg forgalombasábjának tartozik- és követel-fösszege egybevág egymás között, valamint a pénztárnapló három összeghasábjának havi forgalmának együttes összegével.

A főkönyv évi zárását alább tárgyaljuk.

A próbamérleg.

A próbamérleg két első hasábjában foglalja a főkönyv valamennyi számlájának tartozik és követel forgalomösszegeit. Minthogy e mód külön folyószámlakönyvet nem ismer, az egyes adósok nevéen vezetett aktív számlák és az egyes hitelezők nevéen vezetett passzív számlák a főkönyvben foglalnak helyet. Ezért ebben a főkönyvben sokkal több a számla, mint a táblázatos kettős mód naplófőkönyvében. A próbamérleg ennél fogva e módnál jóval több számlát foglal magában mint a táblázatos kettős módnál, azonban a folyószámla-kivonat külön szerkesztése folyószámlakönyv hiányában elmarad.

A próbamérleg egyenleg-hasábjába a számlánként kiszámított egyenlegeket írjuk be.

A számadások számszerint akkor vannak rendben, ha a próbamérleg forgalomhasábjának tartozik és követel-összege külön-külön egybevág a pénztárnapló három összeghasábjának együttes forgalmával. Az egyenlegek kiszámítása akkor helyes, ha tartozik és követel főösszegeik egybevágának egymással.

A zárókimutatás.

Az egy alapkönyves közvetlen mód zárókimutatása lényegben teljesen megegyezik a táblázatos kettős mód zárókimutatásával. (l. 54. l.) Formailag az a különbség, hogy e mód főkönyve több számlát használ, mint a táblázatos kettős mód naplófőkönyve, tehát zárókimutatása is több számlán tünteti fel a számadási időszak (üzleti év) folyamán elszámolt vagyont.

Az üzleti eredmény meghatározása és a könyvek zárása.

Az üzleti eredmény meghatározása céljából az egy alapkönyves kettős módnál:

1) a főkönyv egész évi forgalmát felölelő próbamérleget szerkesztjük meg a számadási időszak utolsó havának végén;

2) elkészítjük a vagyont tényleges állományát és értékét magában foglaló leltárt és e leltárból a mérleget;

3) a zárókimutatásban szembe állítjuk a könyvekben kiszámított vagyont, azaz a próbamérleg egyen-

legeit, a valósággal meglévő vagyont kimutató leltár, illetőleg mérleg adataival;

4) a próbamérleg egyenlegeinek a leltár, illetőleg a mérleg adataival való egybevetése alapján számlánként, illetőleg vagyonrészenként kiszámítjuk a vagyonszaporodását, azaz a nyereséget illetőleg a vagyonszűkülését, azaz a veszteséget.

Az eredmények kiszámításánál e kettős módnál is a következő elveket tartjuk szem előtt:

a) valahányszor a leltárban kimutatott *valóságos* *aktív*-vagyon *felülmúlja* az üzleti könyvekben *kiszámított* *aktívát*, mindannyiszor *aktív* és egyúttal *tiszta vagyonszaporodás*, azaz *nyereség* mutatkozik;

b) valahányszor a leltárban kimutatott *valóságos* *aktív*-vagyon kisebb a könyvekben *kiszámított* *aktív* vagyonnál, mindannyiszor *aktív* és egyúttal *tiszta vagyonszűkülés* azaz *veszteség* mutatkozik;

c) valahányszor a leltárban kimutatott *valóságos* *passzív*a nagyobb a könyvekben *kiszámított* *passzívánál*, mindannyiszor *veszteség* mutatkozik;

d) valahányszor a leltárban kimutatott *valóságos* *passzív*a kisebb a könyvekben *kiszámított* *passzívánál*, mindannyiszor *nyereség* mutatkozik;

e) a *tiszta* vagyon számláin, (a melyek a leltárban ritkábban szerepelnek) a próbamérlegben mutatkozó tartozik-egyenleg *veszteség*, ellenben e számlákon a próbamérleg szerint mutatkozó követel-egyenleg *nyereség*.

A zárókimutatásban a fenti szabályok szerint számlánként kiszámított *veszteség* és *nyereség* különbözete szolgáltatja a *tiszta* *nyereséget* vagy *tiszta* *veszteséget*, a melynek helyes elszámolás esetében egybe kell vágnia a Tőkeszámla próbamérleg és mérleg szerinti összegeinek különbözetével, valamint a zárókimutatás egybevetésében kiszámított *tiszta* *nyereséggel* vagy *tiszta* *veszteséggel*.

A könyvek zárása a zárókimutatás alapján megy végbe.

A pénztárnaplóban három tételben számoljuk el a zárókimutatás szerint megállapított üzleti eredményeket.

Az első tételben a zárókimutatás szerint *nyereséget* kimutató számlák tartoznak az *Eredmény- vagy Veszteség és Nyereségszámlának* a *brutto* *nyereségért*. (Folytatását lásd a 80. l.)

Lap	Nap		Ár
		9 adós	K 165,316·60
1		<u>Mérlegnek</u>	
	1.	A megnyitó aktív vagyonért leltár szerint	
1		Pénztár	
1		Váltó	
2		Árú	
2		Hajós Pál, helyben	
2		Kis Béla, helyben	
2		Magyar Serfőző, Kőbánya	
3		Ház	
3		Telek	
3		Berendezés	
1		<u>Mérleg</u>	K 8,316·60
		<u>3 hitelezőnek</u>	
	1.	A megnyitó passzív vagyonért leltár szerint	
3		Polgár Péternek, Apatin	
4		Veres és Társának, Szabadka	
4		Váltódiskontnak	
1		<u>Mérleg</u>	
1		<u>Tőkének</u>	
	1.	A megnyitó tiszta vagyonért leltár szerint	
1		Pénztár	
2		<u>Árúnak</u>	
	3.	Eladás készpénzért a Hengermalomnak helyben :	
		1,200 q buza	K 18,240·— à K 7·60
		800 » »	» 12,000·— » » 7·50
			Átvitel

január

P é n z t á r			N a p l ó	
tartozik		követel		
K	5,668	40		
			K	6,500 —
			»	93,200 —
			»	3,658 20
			»	4,500 —
			»	2,800 —
			»	34,650 —
			»	12,000 —
			»	2,340 —
			»	5,600 —
			»	2,695 77
			»	20 83
			»	157,000 —
»	30,240	—		
K	35,908	40	K	324,964 80

Lap	Nap		Ár
3		Polgár Péter, Apatin	
2		<u>Kis Bélának, helyben</u>	
	5.	Utóbbi fizetett az előbbinek megbízásomból és számlámra	
1		<u>Pénztár</u>	
2		<u>Magyar Serfőzőnek, Kőbánya</u>	
	7.	Fizetéseért	
4		<u>Veres és Társa, Szabadka</u>	
1		<u>Pénztárnak</u>	
	10.	Fizetésemért	
4		<u>Hengermalom, helyben</u>	
2		<u>Árúnak</u>	
	12.	Szállítottam részére 1,000 q búzát à K	7.65
1		<u>Központi Bank, helyben</u> K 40,000	
		<u>2 hitelezőnek</u>	
4		<u>Hengermalomnak, helyben</u>	
	14.	Csekkjét a Banknak remittálom	
1		<u>Pénztárnak</u>	
		Befizetek a Banknál	
1		<u>Pénztár</u>	
1		<u>Váltónak</u>	
	15.	Az 1. sz. váltó behajtásaért	
3		<u>Polgár Péter, Apatin</u>	
1		<u>Pénztárnak</u>	
	18.	Megbizásából és számlájára fizettem az Agrárbanknál helyben	
		Átvitel	

január

P é n z t á r				N a p l ó	
tartozik		követel			
K	35,908	40		K	324,964 80
				»	2,500 —
»	2,800	—			
			K	2,695	77
				»	15,300 —
				»	15,000 —
			»	25,000	—
»	4,000	—			
			»	3,000	—
K	42,708	40	K	30,695	77
				K	357,764 80

Lap	Nap		Ár
		Áthozat	
4 1	21.	Központi Bank, helyben Váltónak Remittálok Kis B.-re per 1904. feb. 20.	
2		Árú K 25,000.—	
4 1	25.	2 hitelezőnek Veres és Társának, Szabadka Szállítottak részemre 2,000 q búzát à K Pénztárnak Szállítás, fuvarozás, átvétel, berakás.	5·85
4 2	23.	Központi Bank, helyben Árúnak A Magyar Serfőzőnek — a bank részére remittált — csekkje ellenében szállítottam 1,500 q árpát à K	6·50
4 4	27.	Veres és Társa, Szabadka Központi Banknak, helyben Utóbbi fizetett megbízásomból és számlámra az előbbinek	
4 5	31.	Központi Bank, helyben Kamatnak 3% f. sz. kamat javamra	
4 5	31.	Jutalék Központi Banknak, helyben $\frac{1}{2}\%$ jutalék terhemre	
1 5 5	31.	2 adós Pénztárnak Költség Üzleti költségek a hó foly. K 897·50 Háztartás Háztartási költs. a hó foly. » 450.—	
		Havi forgalom	

január

P é n z t á r					N a p l ó			
tartozik			követel					
K	42,708	40	K	30,695	77	K	357,764	80
						»	2,500	—
						»	23,400	
			»	1,600	—			
						»	19,500	—
						»	22,000	—
						»	51	79
						»	31	—
			»	1,347	50			
K	42,708	40	K	33,643	27	K	425,247	59

Lap	Nap	
		Forgalom áthozat . . . . .
		<u>3 adós</u>
5		<u>Eredménynek</u>
2	31.	A záró btto nyereségért
4		<u>Árú</u> . . . . . K 5,840.—
5		<u>Diszkont</u> . . . . . > 20·83
		<u>Kamat</u> . . . . . > 51·79
5		<u>Eredmény</u>
		<u>5 hitelezőnek</u>
	31.	A záró btto veszteségért
3		<u>Ház sz.-nak</u> . . . . . K 30.—
3		<u>Berendezésnek</u> . . . . . > 23·40
5		<u>Jutaléknak</u> . . . . . > 31.—
5		<u>Költségnek</u> . . . . . > 897·50
5		<u>Háztartásnak</u> . . . . . > 450.—
5		<u>Eredmény</u>
1		<u>Tőkének</u>
	31.	A záró tiszta nyereségért . . . . .
1		<u>Mérleg</u> . . . . . K 162,980·72
		<u>9 hitelezőnek</u>
	31.	A záró aktiv vagyónért
1		<u>Pénztárnak</u> . . . . .
2		<u>Árúnak</u> . . . . .
3		<u>Ház sz.-nak</u> . . . . .
3		<u>Telek sz.-nak</u> . . . . .
3		<u>Berendezésnek</u> . . . . .
1		<u>Hajós Pálnak, helyben</u> . . . . .
1		<u>Kis Bélának, helyben</u> . . . . .
4		<u>Hengermalomnak, helyben</u> . . . . .
4		<u>Közp. Banknak, helyben</u> . . . . .
		Átvitel

január

P é n z t á r					N a p l ó			
tartozik			követel					
K	42,708	40	K	33,643	27	K	425,247	59
						»	5,912	62
						»	1,431	90
						»	4,480	72
			»	9,065	13	»	59,000	—
						»	34,620	—
						»	12,000	—
						»	2,316	60
						»	3,658	20
						»	2,000	—
						»	300	—
						»	40,020	79
K	42,708	40	K	42,708	40	K	590,988	42

Lap	Nap	
		Áthozat
1	31.	2 adós <u>Mérlegnek</u>
3		A záró passzív vagyonért
4		Polgár Péter, Apatin . K 100.— <u>Veres és Társa, Szabadka » 1,400.—</u>
1		<u>Tőke</u>
1	31.	<u>Mérlegnek</u> A záró tiszta vagyonért . . . . .
		Záró főösszeg
		1904.
1	1.	9 adós <u>Mérlegnek</u>
1		A megnyitó aktív vagyonért
2		Pénztár . . . . .
3		<u>Árú</u> . . . . .
3		Ház sz. . . . .
3		Telek sz. . . . .
2		<u>Berendezés</u> . . . . .
2		Hajós Pál, helyben . . . . .
2		Kis Béla, helyben . . . . .
4		<u>Hengermalom, helyben</u> . . . . .
4		<u>Központi Bank, helyben</u> . . . . .
1	1.	<u>Mérleg</u> . . . . . 2 hitelezőnek
3		A megnyitó passzív vagyonért
4		Polgár Péternek, Apatin K 100.— <u>Veres és Társának, Szab. » 1,400.—</u>
1		<u>Mérleg</u>
1	1.	<u>Tőkének</u> A megnyitó tiszta vagyonért . . . . .

január

P é n z t á r				N a p l ó	
tartozik		követel			
K 42,708	40	K 42,708	40	K 590,988	42
				» 1,500	—
				» 161,480	72
K 42,708	40	K 42,708	40	K 753,969	14
február					
K 9,065	13			K 59,000	—
				» 34,620	—
				» 12,000	—
				» 2,316	60
				» 3,658	20
				» 2,000	—
				» 300	—
				» 40,020	79
				» 1,500	—
				» 161,480	72

24. sz. minta. Főkönyv.

Mérleg

Tartozik

1904.	jan.	1.	3 hitelezőnek	1	K 8,316	60
	»	»	Tőkének	1	» 157,000	—
	»	31.	9 hitelezőnek	4	» 162,980	72
					K 328,297	32
1904.	feb.	1.	2 hitelezőnek	5	K 1,500	—
	»	»	Tőkének	5	» 161,480	72

Tőke

Tartozik

1904.	jan.	31.	Mérlegnek	1	K 161,480	72
					K 161,480	72

Váltó

Tartozik

1904.	jan.	31.	Mérlegnek	1	K 6,500	—
					K 6,500	—

Pénztár

Tartozik

1904.	jan.	1.	Mérlegnek	1	K 5,668	40
	»	3.	Árúnak	1	» 30,240	—
	»	7.	M. Serfőzőnek	2	» 2,800	—
	»	15.	Váltónak	2	» 4,000	—
					K 42,708	40
1904.	feb.	1.	Mérlegnek	4	K 9,065	13

számla

Követel

1904.	jan.	1.	9 adóstól	1	K 165,316	60
	»	31.	2 adóstól	4	» 1,500	—
	»	»	Tökétől	4	» 161,480	72
					K 328,297	32
1904.	feb.	1	9 adóstól	1	K 162,980	72

számla

Követel

1904.	jan.	1.	Mérlegtől	1	K 157,000	—
	»	31.	Eredménytől	4	» 4,480	72
					K 161,480	72
1904.	feb.	1.	Mérlegtől		K 161,480	72

számla

Követel

1904.	jan.	1.	Pénztártól	1	K 4,000	—
	»	31.	Közp. Banktól	4	» 2,500	—
					K 6,500	—

számla

Követel

1904.	jan.	10.	Veres és T.-tól	2	K 2,695	77
	»	14.	Közp. Banktól	2	» 25,000	—
	»	18.	Polgár Pétertől	2	» 3,000	—
	»	23.	Árútól	3	» 1,600	—
	»	31.	2 adóstól	3	» 1,347	50
	»	»	Mérlegtől	4	» 9,065	13
					K 42,708	40

Tartozik

Árú

1904.						
jan.	1.	Mérlegnek	1	K	93,200	—
»	23.	2 hitelezőnek	3	»	25,000	—
»	31.	Eredménynek	4	»	5,840	—
					K 124,040	—
1904.						
feb.	1.	Mérlegnek	5	K	59,000	—

Tartozik

Hajós Pál,

1904.						
jan.	1.	Mérlegnek	1	K	3,658	20
1904.						
feb.	1.	Mérlegnek	5	K	3,658	20

Tartozik

Kis Béla,

1904.						
jan.	1.	Mérlegnek	1	K	4,500	—
					K 4,500	—
1904.						
feb.	1.	Mérlegnek	5	K	2,000	—

Tartozik

Magyar Serfőző,

1904.						
jan.	1.	Mérlegnek	1	K	2,800	—

számla

Követel

1904.						
jan.	3.	Pénztártól	1	K	30,240	—
»	12.	Hengermalomtól	2	»	15,300	—
»	25.	Közp. Banktól	3	»	19,500	—
»	31.	Mérlegtől	4	»	59,000	—
					K 124,040	—

helyben

Követel

1904.						
jan.	31.	Mérlegtől	4	K	3,658	20

helyben

Követel

1904.						
jan.	5.	Polgár Pétertől	2	K	2,500	—
»	31.	Mérlegtől	4	»	2,000	—
					K 4,500	—

Kőbánya

Követel

1904.						
jan.	7.	Pénztártól	2	K	2,800	—

Tartozik

Ház

1904. jan.	1.	Mérlegnek	1	K 34,650	—
				K 34,650	—
1904. feb.	1.	Mérlegnek	5	K 34,620	—

Tartozik

Telek

1904. jan.	1.	Mérlegnek	1	K 12,000	—
1904. feb.	1.	Mérlegnek	5	K 12,000	—

Tartozik

Berendezés

1904. jan.	1.	Mérlegnek	1	K 2,340	—
				K 2,340	—
1904. feb.	1.	Mérlegnek	5	K 2,316	60

Tartozik

Polgár Péter,

1904. jan.	5.	Kis Bélának	2	K 2,500	—
»	18.	Pénztárnak	2	» 3,000	—
»	31.	Mérlegnek	4	» 100	—
				K 5,600	—

számla

Követel

1904.						
jan.	31.	Eredménytől	4	K	30	—
>	>	Mérlegtől	4	>	34,620	—
				K	34,650	—

számla

Követel

1094.						
jan.	31.	Mérlegtől	4	K	12,000	—

számla

Követel

1904.						
jan.	31.	Eredménytől	4	K	23 40	
>	>	Mérlegtől	4	>	2,316 60	
				K	2,340	—

Apatin

Követel

1904.						
jan.	1.	Mérlegtől	1	K	5,600	—
				K	5,600	—
1904.	1.	Mérlegtől	5	K	100	—

Tartozik

Veres és Társa,

1904.							
jan.	10.	Pénztárnak	1	K	2,695	77	
»	27.	Közp. Banknak	3	»	22,000	—	
»	31.	Mérlegnek	5	»	1,400	—	
					K	26,095	77

Tartozik

Váltódiszkont

1904.							
jan.	31.	Eredménynek	4	K	20	83	

Tartozik

Hengermalom,

1904.							
jan.	12.	Árúnak	2	K	15,300	—	
					K	15,300	—
1904.							
feb.	1.	Mérlegnek	5	K	300	—	

Tartozik

Központi Bank,

1904.							
jan.	14.	2 hitelezőnek	2	K	40,000	—	
»	21.	Váltónak	3	»	2,500	—	
»	25.	Árúnak	2	»	19,500	—	
»	31.	Kamatnak	2	»	51	79	
					K	62,051	79
1904.							
feb.	1.	Mérlegnek	3	K	40,020	79	

Szabadka

Követel

1904.	jan.	1.	Mérlegtől	1	K	2,695	77
	»	23.	Árútól	3	»	23,400	—
						K 26,095	77
1904.	feb.	1.	Mérlegtől		K	1,400	—

számla

Követel

1904.	jan.	1.	Mérlegtől	1	K	20	83
-------	------	----	---------------------	---	---	----	----

helyben

Követel

1904.	jan.	14.	Közp. Banktól	2	K	15,000	—
	»	31.	Mérlegtől	4	»	300	—
						K 15,300	—

helyben

Követel

1904.	jan.	27.	Veres és T.-tól	3	K	22,000	—
	»	31.	Jutaléktól	3	»	31	—
	»	»	Mérlegtől	4	»	40,020	79
						K 62,051	79

Tartozik

Kamat

1904.							
jan.	31.	Eredménynek	4	K	51	79	

Tartozik

Jutalék

1904.							
jan.	31.	Közp. Banknak	3	K	31	—	

Tartozik

Költség

1904.							
jan.	31.	Pénztárnak	3	K	897	50	

Tartozik

Háztartás

1904.							
jan.	31.	Pénztárnak	3	K	450	—	

Tartozik

Eredmény

1904.							
jan.	31.	5 hitelezőnek	3	K	1,431	90	
»	»	Tőkének	3	»	4,480	72	
					K	5,912	62

számla

Követel

1904.							
jan.	31.	Közp. Banktól	3	K	51	79	

számla

Követel

1904.							
jan.	31.	Eredménytől	4	K	31	—	

számla

Követel

1904.							
jan.	31.	Eredménytől	4	K	897	50	

számla

Követel

1904.							
jan.	31.	Eredménytől	4	K	450	—	

számla

Követel

1904.							
jan.	31.	3 adóstól	3	K	5,912	62	
					K	5,912	62

A második tételben az Eredmény- vagy Veszteség és Nyereségszámla tartozik a zárókimutatás szerint veszteséget kimutató számláknak a brutto veszteségért.

A harmadik tételben az Eredmény- vagy Veszteség és Nyereségszámla a tiszta nyereségért tartozik a Tőkeszámlának, illetőleg tiszta veszteség esetében követel a Tőkeszámlától.

Az eredménytételek elszámolása után a záróleltár szerint mutatkozó aktív-, passzív- és tiszta-vagyont számoljuk el a pénztárnaplóban.

Az aktív vagyont kimutató-számlák követelnek a záró aktív vagyonért a Mérlegszámlától.

A passzív vagyont kimutató-számlák tartoznak a záró passzív vagyonért a Mérlegszámlának.

A záró tisztavagyonért pedig a Tőkeszámla tartozik a Mérlegszámlának.

A pénztárnaplóban az imént közölt elvek szerint elszámolt eredmény- és mérlegtételeket átvezetjük a főkönyv érdekelt összes számláira s ezután az immár egyenleg nélkül záruló összes főkönyvi számlákat tényleg zárjuk.

Feltéve, hogy a pénztárnaplón és főkönyvön kívül egyéb könyveket is használtunk (pl. skontrokat), ezek zárása a már előbb ismertetett szabályok szerint megy végbe.

A könyvek újból való megnyitása.

A leltárban, illetőleg a mérlegben foglalt aktív vagyonért a pénztárnaplóban az érdekelt aktív vagyonszámlákat megterheljük a Mérlegszámla javára. A passzív vagyonért az érdekelt passzív vagyonszámlákat elismerjük a Mérlegszámla terhére és a tiszta vagyonért a Tőkeszámlát elismerjük a Mérlegszámla terhére.

Az esetleg alkalmazott egyéb könyvekben a megnyitás a már tárgyalt eljárás szerint megy végbe.

A 6-dik lapon foglalt leltár állományát és értékét továbbá a 9. és 10. oldalon leírt vagyonváltozásokat az egy alapkönyves közvetlen kettős mód következő könyveiben számoljuk el:

1) a pénztárnaplóban (23. minta l. 60/69. l.)

2) a főkönyvben (24. minta l. 70/79 l.)

Bemutatjuk továbbá:

a próbamérleget (25. minta), valamint a záróleltár adatainak felhasználásával a zárókimutatást (26. minta).

Próbamérleg 1904. január 31.

L.			F o r g a l o m				E g y e n l e g			
			tartozik		követel		tartozik		követel	
1	Mérleg számla	K	165,316	60	165,316	60				
1	Tőke	"			157,000	—			157,000	—
1	Váltó	"	6,500	—	6,500	—				
1	Pénztár	"	42,708	40	33,643	27	9,065	13		
2	Árú	"	118,200	—	65,040	—	53,160	—		
2	Hajós Pál, helyben	"	3,658	20			3,658	20		
2	Kis Béla,	"	4,500	—	2,500	—	2,000	—		
2	Magyar Serfőző, Kőbánya	"	2,800	—	2,800	—				
3	Ház számla	"	34,650	—			34,650	—		
3	Telek	"	12,000	—			12,000	—		
3	Berendezés számla	"	2,340	—			2,340	—		
3	Polgár Péter, Apatin	"	5,500	—	5,600	—			100	—
4	Veres és Társa, Szabadka	"	24,695	77	26,095	77			1,400	—
4	Váltódiszkont számla	"			20	83			20	83
4	Hengermalom, helyben	"	15,300	—	15,000	—	300	—		
4	Központi Bank,	"	62,051	79	22,031	—	40,020	79		
5	Kamat számla	"			51	79			51	79
5	Jutalék	"	31	—			31	—		
5	Költség	"	897	50			897	50		
5	Háztartás	"	450	—			450	—		
	Pénztárnapló forgalma :	Forgalom	501,599	26	501,599	26	158,572	62	158,572	62
	Pénztár tartozik	K	42,708	40						
	" követel	"	33,643	27						
	Napló forgalom	"	425,247	59						
			501,599	26						

Leltár 1904. január 31.

I. Aktív vagyon.					
1	Készpénz				K 9,065 13
2	Árú :				
	4,000 q buza 1/2 q-ként à K	6 65	K 53,200	—	
	500 q árpa 1/2 " " " "	5 80	" 5.800	—	" 59,000 —
3	Adósok :				
	Hajós Pál, helyben		K 3,658	20	
	Kis Béla, "		" 2,000	—	
	Hengermalom "		" 300	—	
	Központi Bank "		" 40,020	79	" 45,978 99
4	Ingatlan :				
	Házam értéke 1903. dec. 31.				
	avulás (1 óra) " 30		K 34,650	—	
	Telek értéke		" 12,000	—	" 46,620 —
5	Berendezés :				
	Értéke 1903. dec. 31.		K 2,340	—	
	1% avulás (1 óra)		" 23	40	" 2,316 60
	Összes aktiva				K162,980 72
II. Passzív vagyon.					
1	Hitelezők :				
	Polgár Péter, Apatin		K 100	—	
	Veres és Társa, Szabadka		" 1,400	—	K 1,500 —
	Összes passziva				K 1,500 —
III. Ismételés.					
	Aktív vagyon				K162,980 72
	Passzív "				" 1,500 —
					K161,480 72
IV. Egybevetés.					
	Tiszta vagyon 1904. jan. 31.				K161,480 72
	" " 1903. dec. 31.				" 157,000 —
	Tiszta nyereség				K 4,480 72
Budapest, 1904. január 31.					
Törs Ferenc s. k.					

27. sz. minta. Záró mérleg.

Mérleg 1904. január 31.

Aktív vagyon.				Passzív vagyon.			
1	Kézpénz	K 9,065	13	1	Hitelezők	K 1,500	—
2	Árú	» 59,000	—				
3	Adósok	» 45,978	99		<i>Tiszta vagyon</i>	» 161,480	72
4	Ingatlan	» 46,620	—				
5	Berendezés	» 2,316	60				
		<hr/>				<hr/>	
		K 162,980	72			K 162,980	72
		<hr/>				<hr/>	
Budapest, 1904. jan. 31.				Törs Ferenc s. k.			

28. sz. minta. Záró-kimutatás.

Záró-kimutatás

Szám		F o r g a l o m	
		tartozik	követel
1	Mérleg számla . . . . . K	165,316 60	165,316 60
2	Tőke » . . . . . »		157,000 —
3	Váltó » . . . . . »	6,500 —	6,500 —
4	Pénztár » . . . . . »	42,708 40	33,643 27
5	Árú » . . . . . »	118,200 —	65,040 —
6	Hajós Pál, helyben . . . . . »	3,658 20	
7	Kis Béla » . . . . . »	4,500 —	2,500 —
8	Magyar Serfőző, Kőbánya »	2,800 —	2,800 —
9	Ház számla . . . . . »	34,650 —	
10	Telek » . . . . . »	12,000 —	
11	Berendezés » . . . . . »	2,340 —	
12	Polgár Péter, Apatin »	5,500 —	5,600 —
13	Veres és Társa, Szabadka . »	24,695 77	26,095 77
14	Váltó diszkont számla . . . . . »		20 83
15	Hengermalom, helyben . . . . . »	15,300 —	15,000 —
16	Központi Bank, » . . . . . »	62,051 79	22,031 —
17	Kamat számla . . . . . »		51 79
18	Jutalék » . . . . . »	31 —	
19	Költség » . . . . . »	897 50	
20	Háztartás » . . . . . »	450 —	
	Forgalom december 31. K	501,599 26	501,599 26
21	Eredmény számla . . . . . »		
	Pénztárnapló forgalma dec. 31.		
	Pénztár tartozik . . . . . K	42,708 40	
	» követel . . . . . »	33,643 27	
	Napló . . . . . »	425,247 59	
		501,599 26	

1904. január 31.

Egyenleg		Mérleg		Eredmény	
tartozik	követel	aktiva	passziva	veszt.	nyer.
	157,000 —		161,480 72		
9,065 13		9,065 13			
53,160 —		59,000 —			5,840 —
3,658 20		3,658 20			
2,000 —		2,000 —			
34,650 —		34,620 —		30 —	
12,000 —		12,000 —			
2,340 —		2,316 60		23 40	
	100 —		100 —		
	1,400 —		1,400 —		
	20 83				20 83
300 —		300 —			
40,020 79		40,020 79			
	51 79				51 79
31 —				31 —	
897 50				897 50	
450 —				450 —	
158,572 62	158,572 62	162,980 72	162,980 72	1,431 90	5,912 62
				4,480 72	
				5,912 62	5,912 62

Közvetlen kettős mód két alapkönyvvel.

E közvetlen kettős mód jellemző könyvei:

- 1) az alapkönyv gyanánt szolgáló *pénztárkönyv*,
- 2) az alapkönyv gyanánt szolgáló *napló*,
- 3) a két alapkönyv nyomán készülő *főkönyv*.

E könyveken kívül ennél a módnál is alkalmazhatunk az üzlet követelményeinek megfelelő egyéb könyveket, így különösen skontrókat, nemkülönben ellenőrzésre szolgáló kimutatásokat.

A pénztárkönyv.

A két alapkönyves, kettős közvetlen mód pénztárkönyve elszámolja a készpénz-vagyon állományát és a készpénzbeli vagyonváltozásokat.

Hasábrendje teljesen azonos az egyszerű könyvitel *lapszamos* pénztárkönyvének hasábrendjével.

Az elszámolásban azonban lényeges a különbség az egyszerű és a kettős pénztárkönyv között, minthogy ez utóbbi könyvben nem csupán a tartozás vagy követelés jogcímét és összegét, hanem minden tétel kezdetén azt az ellenszámlát is fel kell jegyezni, a melynek a pénztár tartozik vagy a melytől a pénztár követel.

A legelső tételt a pénztárkönyv tartozik oldalán szerkesztjük. E tételben a megnyitó leltár szerint mutatkozó készpénz-készlettel terheljük meg a pénztárt a Mérleg-számla javára.

Azontúl a tételek szerkesztésénél figyelembe vesszük a már ismert szabályt, a melynek értelmében a pénztár mindannyiszor tartozik, valahányszor készpénz vagyonunk szaporodik és mindannyiszor követel, valahányszor készpénz-vagyonunk csökken.

A kettős mód pénztárkönyve épúgy ellenőrzi a készpénz helyes kezelését, a miként azt az egyszerű könyvitel pénztárkönyvének tárgyalásánál (a 19. lapon) kifejtettük.

A kettős pénztárkönyvet rendszerint havonként zárják. A havi zárás ugyanoly módon megy végbe mint az egyszerű pénztárkönyvnél.

Az évi zárás alkalmával a kettős pénztárkönyv követel oldalának utolsó tételében a pénztárt a záró leltár szerint mutatkozó készpénzkészlettel elismerjük a Mérleg-számla terhére.

Az újból való megnyitásnál a pénztárt a megnyitó leltár szerint mutatkozó készpénzkészlettel megterheljük a Mérleg-számla javára.

A napló.

A két alapkönyves kettős mód naplójában, a pénztári tételektől eltekintve, elszámoljuk a vagyon egész állományát és mindennemű változásait.

E napló hasábrendje a hivatkozó-, kelet-, szöveg-, ár-, érték és összeghasábokat foglalja magában.

A megnyitás alkalmával mutatkozó leltári vagyont három megnyitó tételben számoljuk el a naplóban:

az első megnyitó tételben az aktív vagyon számlái (a Pénztár-számla kivételével) adósai a Mérleg számlának, a leltár aktív vagyonaért (a pénzkészlet kivételével);

a második megnyitó tételben a passzív vagyon számlái a leltár passzív vagyonaért hitelezői a Mérleg számlának ;

a harmadik megnyitó tételben a Tőke-számla a leltár tiszta vagyonaért hitelezője a Mérleg-számlának.

Az üzleti időszak folyamán a napló elszámol minden nem készpénzben beállott vagyonszaporodást, illetőleg vagyonsökkenést. Az egyes tételek bejegyzését mindenkor az adós számlával kezdjük, a szöveghasáb jobb oldalán feljegyezzük a hitelező számlát, a következő sorokra pedig a tétel szövegét írjuk, az egyes összegeket az értékhasábon, ezeknek főösszegét pedig az összeg-hasábon vetjük ki.

A napló tételeit az összeg-hasábig húzott tételzáró vonalakkal választjuk el egymástól. Ha valamely oldal megtelt, az összeg-hasábon, a vonal alatt kivetjük a forgalom-összeget, átvisszük a következő oldalra s minden hónap végén megállapítjuk a napló havi forgalom-összegét.

A napló évi zárását alább közöljük.

A főkönyv.

A két alapkönyves közvetlen mód főkönyve a két alapkönyv: a pénztár és a napló nyomán készül és számlasorrendben magában foglalja az elszámolásra kerülő aktív, passzív és tiszta vagyon teljes értékét és mindennemű változásait.

A két alapkönyv tételeit naponként kell a főkönyvbe átvezetni. Az átvezetés jeléül az egyes könyvek lapszámát a hivatkozó hasábokon kölcsönösen idézzük.

Az elszámolás számszerinti helyességének megállapítására a főkönyvből próbamérleget vonunk ki és ennek forgalomösszegeit egybevetjük az alapkönyvül szolgáló pénztárkönyv és napló egyesített forgalmi főösszegével. A főkönyv számadásai szám szerint akkor vannak rendben, ha a főkönyvből készült próbamérleg tartozik és követel forgalomösszegei egymás között, továbbá az alapkönyvek teljes forgalmával egybevágnak.

Az üzleti eredmény meghatározása és a könyvek zárása.

E módnál is a záró kimutatás szolgáltatja az alapot a könyvek zárásához.

A zárókimutatásban kiszámított üzleti eredményeket, valamint a záró leltár szerint mutatkozó aktív, passzív és tiszta vagyont a naplóban épügy számoljuk el, mint az előbb bemutatott egy alapkönyves kettős módnál. Csupán a készpénzkészlet elszámolását mellőzzük a naplóban minthogy ennek nyilván tartására a kettős pénztárkönyvet alkalmazzuk.

A két alapkönyves kettős mód elszámolásainak bemutatása céljából feltételezzük, hogy a vállalat, — a melyet a következő oldalon bemutatott leltár alapján nyitottak meg 1904. október elsején — ez év október és november havában a következő levelekben, jegyzékekben, fakturákban, és egyéb számadási okmányokban illetőleg bizonylatokban jelzett vagyonváltozásokat számolta el. (Lásd 91—109. l.)

Bemutatjuk ebből a célból a következő könyveket:

1) a pénztárkönyvet (31. minta),

2) a naplót (32. minta),

3) a főkönyvet (33. minta),

Ezeken kívül bemutatjuk:

4) az érem-skontrót (34. minta),

5) az értékpapír skontrót (35. minta),

6) a kamatjegyzéket az Iparbank folyó számlájához (36. minta),

7) a próbamérleget (37. minta);

8) a záró leltárt (38. minta),

9) a záró kimutatást (39. minta).

Leltár 1904. október 1.

Lap	Szám		Ár	Érték		Összeg	
				K	f	K	f
I. Aktiv vagyon.							
1		Készpénz				12,465	60
2		Érem :					
		200 db # . . . . . à K	11·30	2,260	—		
		100 " 20 fr ☉ . . . . . " "	18·90	1,890	—	4,150	—
3		Értékpapír :					
		K 100,000 4% magyar korona- járadék . . . . . à K	98·10	98,100	—		
		db 100 magyar hitelbank részvény . . . . . à K	723	72,300	—	170,400	—
4		Értékpapírok kamatai :					
		4% K 100,000 után 120 napra		1,333	33		
		5% K 40,000 " 270 "		1,500	—	2,833	33
5		Belföldi váltók :					
		1. sz. Fehér Pálra per nov. 30.		12,500	—		
		2. " Szabó Bélára " dec. 15.		6,400	—	18,900	—
6		Adósok :					
		Kalmár és Társa, Fiume . . .		8,975	30		
		Müller & Stein, Bécs		5,400	—	14,375	30
7		Berendezés :					
		Értéke 1903. október 1. . . .		3,200	—		
		10% avulás 1 évre		320	—	2,880	—
Összes aktiva						226,004	23
II. Passzív vagyon.							
1		Hitelezők :					
		Iparbank, helyben		4,680	—		
		Vörös és Társa, Kolozsvár . .		8,200	—	12,980	—
2		Belföldi váltók díszkontja :					
		4½% díszkont				153	75
Összes passziva						13,133	75
III. Ismétlés.							
Aktív vagyon						226,004	23
Passzív "						13,133	75
Tiszta vagyon						212,870	48
IV. Egybevetés.							
Tiszta vagyon 1903. okt. 1. . .						186,685	20
" " 1904 " 1.						212,870	48
Vagyonemelkedés (Nyereség)						28,185	28
Budapest, 1904. október 1.							
Törs Ferenc s. k.							

Mérleg, 1904. október 1.

Aktiva.				Passziva.			
1	Készpénz	K 12,465	60	1	Hitelezők folyó számlán	K 12,980	—
2	Érem	» 4,150	—	2	Belföldi váltók diszkontja	» 153	75
3	Értékpapír	» 170,400	—		<i>Tiszta vagyon</i>	» 212,870	48
4	Értékpapírok kamatai	» 2,833	33				
5	Belföldi váltók	» 18,900	—				
6	Adósok folyó számlán	» 14,375	30				
7	Berendezés	» 2,880	—				
		<u>K 226,004</u>	<u>23</u>			<u>K 226,004</u>	<u>23</u>
	Budapest, 1904. okt. 1.				Törs Ferenc s. k.		

1904. október 3-án az elszámoló cég a következő levelet kapja :

KALMÁR ÉS TÁRSA

FIUME.

Fiume, 1904. október 1.

Törs Ferenc úrnak

Budapest.

A mai postával küldöttünk Önnek

*K 1975.30, mely összeget számlánk javára
felhasználni sziveskedjék.*

Az átvételről szóló értesítését várjuk.

Tisztelettel

Kalmár és Társa.

Elszámolás. A postautalvány alapján átvett K 1975.30 készpénzért a pénztárkönyvben és a folyószámlakönyvben elismerjük Kalmár és Társát október 3-diki lejáráttal.

1904. október 4-én az elszámoló cég a következő levelet intézi Müller és Steinhez, Bécs:

TÖRS FERENC

BUDAPEST.

Budapest, 1904. okt. 4.

Müller és Stein uraknak

Bécs.

Szíveskedjenek az Iparbanknak helyben számlámra K 3000. — fizetni.

Várom értesítésüket az összeg elküldéséről és ajánlom magamat

tisztelettel

Jörs Ferenc.

A levélben adott utasítást előjegyzésbe vesszük, a végleges elszámolást csak a válasz megérkezése után hajtjuk végre. (Lásd 93. és 95. l.)

1904. október 6-án Müller és Stein következő válasza érkezik:

MÜLLER ÉS STEIN

BÉCS.

Bécs, 1904. október 6.

Förs Ferenc úrnak

Budapest.

F. hó 4-diki megbízása szerint küldöt-
tünk ma az Iparbanknak ott

K 3000.—, mely összeggel az Ön
számláját mai értékkel megterheltük.

Fizstelettel

Müller és Stein.

A mai napon eladott érmeokről a következő jegyzéket állítom ki a vevőnek:

1. sz.

Budapest, 1904. október 10.

Jegyzék.

10 fill.
bélyeg.

Balog Imre úrnak helyben.

Eladás:

50 db #

à K 11.40

K 570

Főrs Ferenc

Elszámolás. A pénztárnaplóban, a főkönyvben és az éremskontróban elismerjük az Éremszámlát K 570.

1904. október 8-án az Iparbanktól a következő levél érkezik:

I P A R B A N K
B U D A P E S T.

Budapest, 1904. okt. 8.

Törs Ferenc úrnak

Budapest.

Müller és Stein urak Bécs a mai napon

K 3000. — fizettek nekünk, mely összeget Önnek mai lejárattal járva írjuk.

Tisztelettel

I P A R B A N K

Vasó pp. Szaló

Elszámolás. A naplóban és a folyó számlában az Iparbank terhére K 3000. (L. 93. l.)

1904. október 9-én a következő levelet irjuk
Kalmár és Társának, Fiume :

TÖRS FERENC

BUDAPEST.

Budapest, 1904. okt. 9.

Kalmár és Társa uraknak
Fiume.

*Szíveskedjenek Vörös és Társa urak-
nak Kolozsvár, számlámra f. é. december
közepére*

K 2500.— remittálni.

Értesítésüket várom és maradok

tisztelettel

Törs Ferenc.

Az utasítást egyelőre előjegyzésbe vesszük s a végleges elszámolást az érdekelt cégek válaszának beérkezése után hajtjuk végre.

Kalmár és Társa, Fiume, 1904. október 11-dikén
a következő választ küldik:

KALMÁR ÉS TÁRSA
FIUME.

Fiume, 1904. október 11.

Törs Ferenc úrnak

Budapest.

*F. hó 9-én kelt megbízása szerint remittál-
tunk Dörös és Társa uraknak, Kolozsvár.*

*K 2,500.—, mely összeggel Önt f. é. dec.
15-diki értékkel megtérítettük.*

Tisztelettel

Kalmár és Társa.

*Elszámolás. A naplóban és a folyószámlakönyv-
ben Kalmár és Társa, Fiume javára K 2,500 per
december 15.*

1904. október 14-dikán Vörös és Társától, Kolozsvár, a következő levél érkezik:

VÖRÖS ÉS TÁRSA

KOLOZSVÁR.

Kolozsvár, 1904. okt. 13.

Törs Ferenc úrnak

Budapest.

Értesítjük, hogy Kalmár és Társai urak, Fiume, ma az Ön megbízásából K 2,500— remittáltak nekünk Antal és Fiára, mely összeget Önnek f. é. dec. 15-iki értékkel, a szokásos fentartással javára irtuk.

Tisztelettel

Vörös és Társa.

Elszámolás. A naplóban és a folyó számlakönyvben Vörös és Társa, Kolozsvár, terhére Kalmár és Társa javára K 2,500 per december 15.

1904. október 22-dikén Müller és Steintől a következő levél érkezik:

MÜLLER ÉS STEIN

BÉCS.

Bécs, 1904. október 20.

Förs Ferenc úrnak

Budapest.

Ezennel felkérjük, hogy Dr. Wolff Gaston úrnak, az ottani francia konzul-ság tithárának számlánk terhére, hitel-levelünk átadása és az összeg nyugtatványozása ellenében

100 db, szóval száz darab

20 frankos aranyat kifizetni sziveskedjék.

Idé csatoljuk nevezett úrnak sajátkezű aláírását és maradunk

kiváló tisztelettel

Müller és Stein.

J. Wolff

A ma eladott értékpapirokról a következő jegyzéket állítom ki:

2. sz.

Jegyzék. Budapest, 1904. október 20.

100

10 fill.
bélyeg.

Hajós Béla úrnak helyben.

Eladás:

100 db

magyar hitelrészvény

à K 738.—

K 73,800 —

5% kamat 289 n.

„ 1,600 —

K 75,400 —

1 számsjegyzék

Társ Ferenc

Elszámolás. A pénztárk.-ben, a fők.-ben és az értékp. skontr. elism. az Értékpapir sz. K 73,800.—
» » » elismerjük az Értékpapir kamat számlát K 1,600.—
a pénztárk.-, fők.-ben és skontr.-ban megterheljük az Értékpapir sz. a ctge-ért K 25.—
börze adóért » 1.85 K 26.85

1904. október 21-dikén az Iparbanktól a következő levél érkezik:

I P A R B A N K
B U D A P E S T.

Budapest, 1904. okt 21.

Törs Ferenc úrnak:

Budapest.

A mai napon intézetünk pénztáránál folyó-számlája javára befizetett
K 50,000, szóval: Ötvenezer korona
átvételét ezennel elismerjük.

Tisztelettel

I P A R B A N K

Vasváry Gy. Szabó

Elszámolás. Iparbank tartozik, Pénztár-számla követel K 50,000.

1904. október 24-én a következő levelet intézem Müller és Steinhez:

TÖRS FERENC

BUDAPEST.

Budapest, 1904. okt. 24.

Müller és Stein uraknak

Bécs.

Ezennel értesitem, hogy a mai napon Dr. Wolff Gaston úrnak az Önök f. hó 20-dikán kelt hitlevele alapján

100 db, szóval: száz darab

20 frankost fizettem ki, melyeknek értékével

K 1900. — *számlájukat mai lejáráttal megterheltem.*

Tisztelettel

Törs Ferenc.

Elszámolás. Müller és Stein tartozik, az Érem-számla követel 100 db. 20 frankosért à 19.— K 1,900.

1904. október 31-dikén. Üzleti költség címén fizettem e hó folyamán Költség-könyv szerint K 265.

1904. november 1-én a következő levelet kapom
az Iparbanktól :

I P A R B A N K
B U D A P E S T .

Budapest, 1904. nov 1.

Törs Ferenc úrnak

Budapest.

*A mai napon intézetünk pénztárá-
nál folyószámlája javára befizetett
K 20000.—, szóval: Húszezer korona
átvételét ezennel elismerjük.*

Tisztelettel

I P A R B A N K

Vas, pp. Szabó

*Elszámolás. Iparbank helyben tartozik
Pénztár számla követel K 2,500.—*

1904. november 5-dikén a következő levelet kapom :

VÖRÖS ÉS TÁRSA

KOLOZSVÁR.

Kolozsvár, 1904. nov. 5.

Törs Ferenc úrnak

Budapest.

Kalmár és Társa urak Fiume a mai postával az Ön megbizásából

K 2500. — küldöttek nekünk, mely összeget Önnek mai értékkel javára irtuk.

Tisztelettel

Vörös és Társa.

1904. november 8-dikán a következő csekket kapom, amelyet az Iparbanknak remittálok :

756. sz.

Bécs, 1904. november 7.

Ör: 2000.—

A Nemzeti Bank Budapest

fizessen az előmutatónak

Kettőezer koronát

Müller és Stein & Co.

Elszámolás. Iparbank helyben Tartozik
Müller és Stein Bécs követel K 2,000.—

A mai napon eladott érmekről a következő jegyzéket állítom ki:

3. sz.

Budapest, 1904. nov. 9.

Jegyzék.

Károlyi Bertalan úrnak helyben.

10 fill.
bélyeg.

50 db #

Eladás:

à K 11.45 K 572 50

Fücs Ferencé

Elszámolás. Pénztár számla tartozik
Érem számla követel K 572-50

1904. november 16-án. A váltótárcában lévő következő váltót az Iparbanknak remittáлом (üres forgatmánnyal).

Soprony, 1904. szeptember hó 30. Cr. K 12500.-

1904. november 30-án fizessen Ön ezen első
váltónál fogva Törs Ferenc úrnak vagy rendelet ére

Tizenkettőezeröttszáz koronát

értéke árukban és tegye számadásba tudósítás szerint.

Fehér Pál úrnak

Sopron.

fizetendő Budapesten.

Elfogadom
Fehér Pál

Tóth és Társai

1. sz.

Elszámolás. Iparbank helyben tartozik
Váltó számla követel

K 12500.-

A ma eladott értékpapirokról a következő jegyzéket állítom ki:

Budapest, 1904. nov. 22.

108

4. sz.

Jegyzék.

Kovács Pál úrnak helyben.

10 fill.
bélyeg.

Eladás:

K 20000

névértékű 4% magyar korona-
járadék

à K 98.40

K 19680 —

5% kamat 171 napra

" 380 —

1 számsjegyzék Főrs Ferenc

K 20060 —

Elszámolás.

Pénztár számla tartozik

Értékpapir számla követel

K 19680 —

ctge K 10 —

börzeadó > 0.50 >

10.50 K 19669.50

Értékpapir kamat

380 — K 20,049.50

1904. november 26-án a következő levél érkezik az Iparbanktól:

IPARBANK

BUDAPEST.

Budapest, 1904. november 26.

Törs Ferenc úrnak

Budapest.

A mai napon intézetünk pénztáránál folyó számlája javára befizetett

K 20000 — szóval: Húszezer korona

átvételét ezennel elismerjük.

Tisztelettel

IPARBANK

Vas pp. Szabó.

Elszámolás. Iparbank tartozik

Pénztár számla követel K 20000 —

1904. november 30. Üzleti költségek fizetése költségkönyv szerint.

1904. november 30-án az Iparbanktól a következő levél érkezik:

IPARBANK

BUDAPEST.

Budapest, 1904. november 30.

Törs Ferenc úrnak

Budapest.

Ezennel beküldjük Önnek folyó számlája kivonatát és kérjük, hogy a számadást átvizsgálni és a javára mutatkozó

K 103041 — egyenleget mai lejáratral új számlára elővezetni sziveskedjék.

Tisztelettel

IPARBANK

1 folyószámlakivonat.

Vas pp. Szabó

Elszámolás. A fent említett folyószámla kivonatot egybehasznolom saját elszámolással és az egybe-vágó eredmények alapján a következőket számolom el:

Iparbank tartozik

F. sz. kamat követel

4% kamatért 2533·9/9 után

K 281·54

Jutalék tartozik

1/2⁰/₁₀₀ jutalékért K 102820 után K 51·41

Költség tartozik

n 9·13

Iparbank követel

n 60·54

31. sz. minta. Pénztárkönyv.

Tartozik

1904.

1	<u>Tőke számlának</u>				
1	Készlet leltár szerint				K 12,465 60
3	<u>Kalmár és Társának Fiume</u>				
3	Fizetésükért			"	1,975 30
1	<u>Érem számlának</u>				
10	Eladás 50 db † . . . . . á	11 40		"	570 —
2	<u>Értékpapir számlának</u>				
20	Eladás 100 db magyar hitel- részvény . . . . . á	738	K 73,800 —		
	ctge . . . . . K 25'—				
	börzeadó . . . . . " 1'85		" 26 85	"	73,773 15
2	<u>Értékpapir kamatnak</u>				
n	5% kamat K 40000 u. 289 n.			"	1,600 —
					K 90,384 05
1904.					
1	Készlet október 31-éről				K 40,119 05
1	<u>Érem számlának</u>				
9	Eladás 50 db † . . . . . á	11'45		"	572 50
2	<u>Értékpapir számlának</u>				
22	Eladás K 20000 magyar kor. járadék	98'40	K 19,680 —		
	ctge . . . . . K 10'—				
	börzeadó . . . . . " 0'50		" 10 50	"	19,669 50
2	<u>Értékpapir kamat számlának</u>				
n	4% kamat 171 napra			"	380 —
					K 60,741 05
Átvitel					

október

Követel

4	<u>Iparbanktól helyben</u>			
21	Folyószámlai befizetésemért		K 50,000	—
5	<u>Költség számlától</u>			
81	Üzleti költségek a hó folyamán		" 265	—
"	Összes kiadás		K 50,265	—
"	Készlet		" 40,119	05
			<hr/>	
			K 90,384 05	
<hr/>				
november				
4	<u>Iparbanktól helyben</u>			
1	Befizetésemért folyószámlára		K 20,000	—
			<hr/>	
Átvitel			K 20,000 —	

Tartozik

1904.

		Áthozat						K 60,741 05
								K 60,741 05
								1904.
7		<u>Mérlegnek</u>						
1		Készlet leltár szerint						K 20,467 55

november

Követel

		Áthozat	K 20,000	—
4		Iparbanktól helyben		
26		Folyószámlai befizetésemért	" 20,000	—
5		Költségtől		
30		Üzleti költségek a hó folyamán	" 273	50
"		Összes kiadás	K 40,273	50
7		Mérlegtől		
31		Készletért leltár szerint . .	" 20,467	55
			K 60,741	05

december

1904. október.

	7 adós				
1	<u>Tökének</u>				
1	A megnyitó aktív vagyonért leltár szerint				
1	Érem	K	4,150	—	
2	Értékpapír	"	170,400	—	
2	Értékpapír kamat	"	2,833	33	
2	Váltó	"	18,900	—	
3	Kalmár és Társa, Fiume . . .	"	8,975	30	
3	Müller és Stein, Bécs . . .	"	5,400	—	
3	Berendezés	"	2,880	—	K213,538 63
1	<u>Tőke</u>				
	<u>3 hitelezőnek</u>				
1	A megnyitó passzív vagyon- ért leltár szerint				
4	Iparbanknak, helyben . . .	K	4,680	—	
4	Vörös és Tá.-nak, Kolozsvár	"	8,300	—	
4	Váltódiszkontnak	"	153	75	" 13,133 75
4	Iparbank, helyben				
	<u>Müller és Stein-nak Bécs</u>				
8	Utóbbi fizetett előbbinek számlámra				" 3,000 —
	Átvitel				h229,672 38

1904. október.

		Áthozat				K229,672	38
4		<u>Vörös és Társa, Kolozsvár</u>					
3		<u>Kalmár és Társának, Fiume</u>					
14		Utóbbiak remittáltak az előbbieknek megbízásomból és számlámra per dec. 15.				„ 2,500	—
3		<u>Müller és Stein, Bécs</u>					
		<u>Éremnek</u>					
24		Megbízásukból Dr. Wolff Gastonnak helyben fizettem 100 db 20 fr. © á	19-			„ 1,900	—
		<u>Forgalom okt. 31.</u>				K234,072	38

1904. november.

4	<u>Vörös és Társa, Kolozsvár</u>			
3	<u>Kalmár és Társának, Fiume</u>			
5	Utóbbiak fizettek az előbbie- nek számlámra, megbízásomból			K 2,500 —
4	<u>Iparbank, helyben</u>			
3	<u>Müller és Stein-nak, Bécs</u>			
8	Utóbbiaknak a Nemzeti Bankra szóló és az előb- binek remittált csekkjéért			„ 2,000 —
4	<u>Iparbank, helyben</u>			
	<u>Váltó számlának</u>			
16	Remittáltam Fehér Pálra per november 30.			„ 12,500 —
4	<u>Iparbank, helyben</u>			
6	<u>Folyó számlai kamatnak</u>			
30	4‰ kamatért 2533/9/9 után .			„ 281 54
	<u>2 adós</u>			
4	<u>Iparbanknak, helyben</u>			
6	<u>Jutalék számla</u>			
30	1/2‰ jutalékért K 102,820.— után	K	51 41	
6	<u>Költség számla</u>			
	Felszámított költségért . .	„	9 13	„ 60,54
Forgalom november 30.				K 17,342 08

1904. november.

	5 adós					
6	<u>Eredménynek</u>					
30	A záró brutto nyereségért					
1	<u>Érem</u>	K	32	50		
2	<u>Értékpapir</u>	"	1,762	65		
2	<u>Értékpapir kamat</u>	"	746	67		
4	<u>Váltódiszkont</u>	"	141	75		
6	<u>Folyó számlai kamat</u>	"	281	54	K	2,965 11
6	<u>Eredmény</u>					
	<u>3 hitelezőnek</u>					
30	A záró brutto veszteségért					
3	<u>Berendezésnek</u>	K	57	60		
5	<u>Költségnek</u>	"	547	63		
6	<u>Jutaléknak</u>	"	51	41	"	656 64
6	<u>Eredmény</u>					
1	<u>Tőke számlának</u>					
30	A záró tiszta nyereségért .				"	2,308 47
7	<u>Mérleg</u>					
	<u>8 hitelezőnek</u>					
30	A záró aktív vagyonért					
1	<u>Éremnek</u>	K	1,140	—		
2	<u>Értékpapirnak</u>	"	78,720	—		
2	<u>Értékpapir kamatnak</u>	"	1,600	—		
	Átvitel	K	81,460	—	K	5,930 22

1904. november.

		Áthozat	K 81,460	—	K 5,930	22
2		Váltónak	„	6,400	—	
3		Kalmár és Társának, Fiume	„	2,000	—	
3		Müller és Stein-nak, Bécs .	„	2,300	—	
3		Berendezésnek	„	2,822	40	
5		Iparbanknak, helyben . . .	„	103,041	—	„198,023 40
		<u>2 adós</u>				
7		<u>Mérlegnek</u>				
30		A záró passzív vagyonért				
4		Vörös és Társa, Kolozsvár .	K	3,300	—	
4		Váltódiszkont	„	12	—	„ 3,312 —
		<u>Tőke számla</u>				
7		<u>Mérlegnek</u>				
30		A záró tiszta vagyonért . .				„215,178 9
		Záró főösszeg				K422,444 57

1904. december.

	8 adós				
1	<u>Mérlegnek</u>				
1	A megnyitó aktív vagyonért				
1	Érem	K 1,140	—		
2	Értékpapír	„ 78,720	—		
2	Értékpapír kamat	„ 1,600	—		
2	Váltó számla	„ 6,400	—		
3	Kalmár és Társa, Fiume	„ 2,000	—		
3	Müller és Stein, Bécs	„ 2,300	—		
3	Berendezés számla	„ 2,822	40		
5	Iparbank, helyben	„103,041	—	K198,023	40
7	<u>Mérleg</u>				
	<u>2 hitelezőnek</u>				
1	A megnyitó passzív vagyonért				
4	Vörös és Társának, Kolozsvár	K 3,300	—		
4	Váltódiszkontnak	„ 12	—	„ 3,312	—
7	<u>Mérleg</u>				
1	<u>Tőkének</u>				
1	A megnyitó tiszta vagyonért			„2 5,178	95

33. sz. minta. Főkönyv.

Tartozik				Tőke	
1904.					
okt.	1.	3 hitelezőnek	1	K 13,133	75
nov.	30.	Mérlegnek	5	> 215,178	95
				K 228,312 70	

Tartozik				Pénztár	
1904.					
okt.	1.	Tőkének	1	K 12,465	60
>	3.	Kalmár és Társának	1	> 1,975	30
>	10.	Éremnek	1	> 570	—
>	20.	Értékpapirnak	1	> 73,773	15
>	>	Értékpapir kamatnak	1	> 1,600	—
nov.	9.	Éremnek	1	> 572	50
			Átvitel 128	K 90,956	55

Tartozik				Érem	
1904.					
okt.	1.	Tőkének	1	K 4,150	—
nov.	30.	Eredménynek	4	> 32	50
				K 4,182 50	
1904.					
dec.	1.	Mérlegnek	6	K 1,140	—

Értékpapír

Tartozik

1904. okt.	1.	Tőkének	1	K 170,400	—
nov.	30.	Eredménynek	4	» 1,762	65
				K 172,162	65
1904. dec.	1.	Mérlegnek		K 78,720	—

Értékpapír

Tartozik

1904. okt.	1.	Tőkének	1	K 2,833	33
nov.	30.	Eredménynek	4	» 746	67
				K 3,580	—
1904. dec.	1.	Mérlegnek	6	K 1,600	—

Váltó

Tartozik

1904. okt.	1.	Tőkének	1	K 18,900	—
				K 18,900	—
1904. dec.	1.	Mérlegnek	6	K 6,400	—

számla

Követel

1904.							
okt.	20.	Pénztártól	1	K	73,773	15	
nov.	22.	U.-attól	1	»	19,669	50	
»	30.	Mérlegtől	4	»	78,720	—	
					K 172,162	65	

kamat számla

Követel

1904.							
okt.	20.	Pénztártól	1	K	1,600	—	
nov.	22.	U.-attól	1	»	380	—	
»	30.	Mérlegtől	4	»	1,600	—	
					K 3,580	—	

számla

Követel

1904.							
nov.	16.	Iparbanktól	3	K	12,500	—	
»	30.	Mérlegtől	5	»	6,400	—	
					K 18,900	—	

Tartozik

Kalmár és Társa,

1904. okt.	1.	Tőkének	1	K	8,975	30
			<hr/>			
			<hr/>			
			K 8,975 30			
			<hr/>			
1904. dec.	1.	Mérlegnek	6	K	2,000	—

Tartozik

Müller és Stein,

1904. okt.	1.	Tőkének	1	K	5,400	—
	»	24. Éremnek	2	»	1,900	—
			<hr/>			
			K 7,300 —			
			<hr/>			
1904. dec.	1.	Mérlegnek	6	K	2,300	—

Tartozik

Berendezés

1904. okt.	1.	Tőkének	1	K	2,880	—
			<hr/>			
			K 2,880 —			
			<hr/>			
1904. dec.	1.	Mérlegnek	6	K	2,822	40

Fiume

Követel

1904.							
okt.	3.	Pénztártól	1	K	1,975	30	
»	14.	Vörös és Társától	2	»	2,500	—	
nov.	5.	U.-azoktól	3	»	2,500	—	
»	30.	Mérlegtől	5	»	2,000	—	
					K	8,975	30

Bécs

Követel

1904.							
okt.	8.	Iparbanktól	1	K	3,000	—	
nov.	8.	Iparbanktól	3	»	2,000	—	
»	30.	Mérlegtől	5	»	2,300	—	
					K	7,300	—

számla

Követel

1904.							
nov.	30.	Eredménytől	4	K	57	60	
»	»	Mérlegtől	5	»	2,822	40	
					K	2,880	—

Tartozik

Iparbank,

1904.						
okt.	8.	Müller és Stein-nak	1	K	3,000	—
»	21.	Pénztárnak	1	»	50,000	—
nov.	1.	U.-annak	1	»	20,000	—
»	8.	Müller és Stein-nak	3	»	2,000	—
»	16.	Váltónak	3	»	12,500	—
»	26.	Pénztárnak	2	»	20,000	—
		Átvitel	128	K	107,500	—

Tartozik

Vörös és Társa,

1094.						
okt.	14.	Kalmár és Társának	2	K	2,500	—
nov.	5.	U.-azoknak	3	»	2,500	—
»	30.	Mérlegnek	5	»	3,300	—
					K	8,300 —

Tartozik

Váltódiszkont

1904.						
nov.	30.	Eredménynek	4	K	141	75
»	»	Mérlegnek	5	»	12	—
					K	153 75

helyben

Követel

1904. okt.	1.	Tőkétől	1	K	4,680	—
			Átvitel	129	K	4,680 —

Kolozsvár

Követel

1904. okt.	1.	Tőkétől	1	K	8,300	—
				K	8,300	—
1904. dec.	1.	Mérlegtől	6	K	3,300	—

számla

Követel

1904. okt.	1.	Tőkétől	1	K	153	75
				K	153	75
1904. dec.	1.	Mérlegtől	6	K	12	—

Tartozik

Költség

1904.							
okt.	31.	Pénztárnak	1	K	265	—	
nov.	30.	U.-annak	2	>	273	50	
>	>	Iparbanknak	3	>	9	13	
					K	547	63

Tartozik

Pénztár

1904.			Áthozat	120	K	90,956	55
nov.	22.	Értékpapírnak	1	>	19,669	50	
>	>	Értékpapír kamatnak	1	>	380	—	
					K	111,006	05
1904.							
dec.	1.	Mérlegnek	2	K	20,467	55	

Tartozik

Iparbank,

1904.			Áthozat	126	K	107,500	—
nov.	30.	Folyószámla kamatnak	4	>	281	54	
					K	107,781	54
1904.							
dec.	1	Mérlegnek	6	K	103,041	—	

számla

Követel

1904. nov. 30.	Eredménytől	4	K	547	63
				K	547 63

számla

Követel

1904. nov. 26.	Iparbanktól	1	»	20,000	—
» 30.	Költségtől	2	»	273	50
» »	Mérlegtől	2	»	20,467	55
				K 111,006	05

helyben

Követel

1904. nov. 30.	Jutaléktól		»	51	41
» »	Költségtől		»	9	13
» »	Mérlegtől	5	»	103,041	—
				K 107,781	54

Tartozik

Jutalék

1904. nov. 30.	Iparbanknak	3	K	51	41

Tartozik

Folyó számlai

1904. nov. 30.	Eredménynek	1	K	281	54

Tartozik

Eredmény

1904. nov. 30.	3 hitelezőnek	4	K	656	64
> >	Tőkének	4	>	2,308	47
			K	2,965	11

Tartozik

Mérleg

1904. nov. 30.	8 hitelezőnek	4	K	198,023	40
> >	Pénztárnak	2	>	20,467	55
			K	218,490	95
1904. dec. 1.	2 hitelezőnek	6	K	3,312	—
> >	Tőkének	6	>	215,178	95

számla

Követel

1904.							
nov.	30.	Eredménytől	4	K	51	41	

kamat számla

Követel

1904.							
nov.	30.	Iparbanktól	2	K	281	54	

számla

Követel

1904.							
nov.	30.	5 adóstól	4	K	2,965	11	
					K	2,965	11

számla

Követel

1904.							
nov.	30.	2 adóstól	5	K	3,312	—	
		Tökétől	5		» 215,178	95	
					K	218,490	95
1904.							
dec.	1	Pénztártól	2	K	20,467	55	
		» 8 adóstól	6		» 198,023	40	

34. sz. minta. Éremkönyv.

Tartozik

Érem-

Kelet			Darab			Ár	Érték		Összeg	
év	hó	n	#	20fr ⊙			K	f	K	f
1904	okt.	1	200	100		Készlet leltár szerint	11-30	2,260	—	
"	"	"			U. az	18-90	1,890	—	4,150	—
"	nov.	30			Nyereség				32	50
			200	100					4,182	50
1904	dec.	1	200	100	Készlet leltár szerint	11-40			1,140	—

35. sz. minta. Értékpapír skontro.

Tartozik

Értékpapír-

Kelet			Magyar Kor.- járd.	M. Hit. részv.		Ar	Érték		Összeg	
év	hó	n					névért.	db	K	f
1904	okt.	1	100,000			Leltár szerint	98-10	98,100	—	
"	"	"		100	U. az	723	72,300	—	170,400	—
"	nov.	30			Nyereség				1,762	65
			100,000	100					172,162	65
1904	dec.	1	80,000		Leltár szerint	98-40			78,720	

36. sz. minta. Folyó számla kivonat.

Kamatjegyzék az Iparbank folyószámlájához 4⁰/₀.

Oldal	Összeg		Nap	K a m a t s z á m	
	K	f		tartozik	követel
K	4,680	—	1904. okt. 1. — 1904. okt. 8-ig	7	328
T	3,000	—			
K	1,680	—	» » 8. — » » 21-ig	13	218
T	50,000	—			
»	48,320	—	» » 21. — » nov. 1-ig	10	4,832
»	20,000	—			
»	68,320	—	» » 1. — » » 8-ig	7	4,782
»	2,000	—			
»	70,320	—	» nov. 8. — » » 26-ig	18	12,658
»	20,000	—			
»	90,320	—	» » 26. — » » 30-ig	4	3,613
»	12,500	—			
»	102,820	—	» » 30. — » » 30-ig	—	
					25,885
»	281	54	4 ⁰ / ₀ kamat 2533·9/9 után		546
»	103,101	54			25,339
					25,885
K	60	54	K 51·41 $\frac{1}{3}$ ⁰ / ₀₀ jutalék K 102,820 után		
T	103,041	—	» 9·13 költség		
			értéke: november 30.		

Próbamérleg 1904. október 31.

L.		F o r g a l o m				E g y e n l e g			
		tartozik		követel		tartozik		követel	
1	Tőke számla . . . . . K	13,123	75	226,004	23			212,870	48
"	Pénztár " . . . . . "	90,384	05	50,265	—	40,119	05		
"	Érem . . . . . "	4,150	—	2,470	—	1,680	—		
2	Ertékpapír számla . . . . . "	170,400	—	73,773	15	96,626	85		
"	" kamat számla . . . . . "	2,833	33	1,600	—	1,233	33		
"	Váltó számla . . . . . "	18,900	—	—	—	18,900	—		
3	Kalmár és Társa, Fiume . . . . . "	8,975	30	4,475	30	4,500	—		
"	Müller és Stein, Bécs . . . . . "	7,300	—	3,000	—	4,300	—		
"	Berendezés számla . . . . . "	2,880	—	—	—	2,880	—		
4	Iparbank, helyben . . . . . "	53,000	—	4,680	—	48,320	—		
"	Vörös és Társa, Kolozsvár . . . . . "	2,500	—	8,300	—	—	—	5,800	—
"	Váltódiszkont számla . . . . . "	—	—	153	75	—	—	153	75
5	Költség " . . . . . "	265	—	—	—	265	—	—	—
	Forgalom október 31. "	374,721	43	374,721	43	218,824	23	218,824	23
	Pénztár forgalma október 31.								
	Tartozik . . . . . "	90,384	05						
	Követel . . . . . "	50,265	—						
	Napló forgalma október 31. . . . . "	234,072	38						
		374,721	43						

Leltár 1904. november 30.

Lap	Szám	Ár	Érték		Összeg	
			K	f	K	f
I. Aktiv vagyon.						
1	Készpénz				20,467	55
2	Érem : 100 db # . . . . . à K	11·40			1,140	—
3	Értékpapír : K 80,000 4% magyar korona- járaadék . . . . . à K	98·40			78,720	—
4	Értékpapír kamat : 4% kamat K 80,000 után 180 n.				1,600	—
5	Belföldi váltó : 2. sz. Szabó Bélára per dec. 15.				6,400	—
6	Adósok folyó számlán : Kalmár és Társa, Fiume . . . Müller & Stein, Bécs . . . Iparbank, helyben		2,000 — 2,300 — 103,041 —		107,341	—
7	Berendezés : Értéke 1904. október 1. . . . 2% avulás (2 óra)		2,880 — 57 60		2,822	40
Összes aktiva					218,490	95
II. Passzív vagyon.						
1	Hitelezők folyó számlán : Vörös és Társa, Kolozsvár . .				3,300	—
2	Belföldi váltók diszkontja : 4½% diszkont				12	—
Összes passzíva					3,312	—
III. Ismétlés.						
Aktiv vagyon					218,490	95
Passzív " "					3,312	—
Tiszta vagyon					215,178	95
IV. Egybevetés.						
Tiszta vagyon 1904. nov. 1. . .					215,178	95
" " " 1904. okt. 1.					212,870	48
Tiszta nyereség					2,308	47
Budapest, 1904. november 1.						
Törs Ferenc s. k.						

Mérleg, 1904. november 30.

Aktiva.				Passziva.			
1	Készpénz	K 20,467	55	1	Hitelezők folyó számlán	K 3,300	—
2	Érem	» 1,140	—	2	Belföldi váltók diszkontja	» 12	—
3	Értékpapir	» 78,720	—		<i>Tiszta vagyon</i>	» 215,178	95
4	Értékpapírok kamatai	» 1,600	—				
5	Belföldi váltók	» 6,400	—				
6	Adósok folyó számlán	» 107,341	—				
7	Berendezés	» 2,822	40				
		K 218,490	95			K 218,490	95
	Budapest, 1904. nov. 30.				Törs Ferenc s. k.		

Záró-kimutatás

Szám		F o r g a l o m	
		tartozik	követel
1	Tőke számla . . . . . K	13,133 75	226,004 23
1	Érem » . . . . . »	4,150 —	3,042 50
2	Értékpapír számla . . . . »	170,400 —	93,442 65
2	Értékpapír kamat számla . »	2,833 33	1,980 —
2	Váltó számla . . . . . »	18,900 —	12,500 —
3	Kalmár és Társa, Fiume . »	8,975 30	6,975 30
3	Müller és Stein, Bécs . . »	7,300 —	5,000 —
3	Berendezés számla . . . . »	2,880 —	
4	Vörös és Társa, Kolozsvár. »	5,000 —	8,300 —
4	Váltódiszkont számla . . »		153 75
5	Költség számla . . . . . »	547 63	
5	Pénztár » . . . . . »	111,006 05	90,538 50
5	Iparbank, helyben . . . . »	107,781 54	4,740 54
6	Jutalék számla . . . . . »	51 41	
6	Folyó számlai kamat számla »		281 54
	Forgalom november 31. K	452,959 01	452,959 01
6	Eredmény számla . . . . »		
	Alapkönyvek forgalma :		
	1904. október 31. . . . . K		374,721 43
	Pénztár tartozik nov. 30. . »	20,622 —	
	» követel » » . . . »	40,273 50	
	Naplóforgalom » » . . . »	17,342 08	78,237 58
	Összesen		452,959 01

1904. november 30.

Egyenleg		Mérleg		Eredmény	
tartozik	követel	aktiva	passziva	veszt.	nyer.
	212,870 48		215,178 95		
1,107 50		1,140 —			32 50
76,957 35		78,720 —			1,762 65
853 33		1,600 —			746 67
6,400 —		6,400 —			
2,000 —		2,000 —			
2,300 —		2,300 —			
2,880 —		2,822 40		57 60	
	3,300 —		3,300 —		
	153 75		12 —		141 75
547 63				547 63	
20,467 55		20,467 55			
103,041 —		103,041 —			
51 41				51 41	
	281 54				281 54
216,605 77	216,605 77	218,490 95	218,490 95	656 64	2,965 11
				2,308 47	
				2,965 11	2,965 11

Közvetett kettős mód.

A közvetett kettős módok nálunk leggyakrabban alkalmazott faja a következő jellemző könyveket használja:

- 1) az alapkönyv gyanánt szolgáló *pénztárkönyvet*,
- 2) az alapkönyv gyanánt szolgáló *naplót*,
- 3) az előbbi két alapkönyv nyomán, vagy közvetlenül az elszámolás alapjául szolgáló okmányok alapján készülő *adósok és hitelezők könyvét*, illetőleg a *folyószámlakönyvet*,
- 4) az alapkönyvek elszámolásainak összegyűjtésére és összevonására szolgáló *havi gyűjtőkönyvet*,
- 5) a havi gyűjtőkönyv nyomán készülő *főkönyvet*.

E jellemző könyveken kívül a közvetlen módnál is alkalmazhatjuk az üzlet követelményeinek megfelelő egyéb könyveket a vagyon egyes alkotórészeinek különös elszámolására, így pl. a különböző skontrokat, továbbá a számvitel helyességének ellenőrzésére szolgáló különféle kimutatásokat.

A közvetett mód alapkönyvei.

Az alapkönyv gyanánt szolgáló *pénztárkönyv* és *napló* minden tekintetben azonos a két-alapkönyves közvetlen mód megfelelő elnevezésű és rendeltetésű alapkönyveivel. (Lásd a 86, 87. lapon.)

A közvetett mód *folyószámlakönyve* minden tekintetben azonos a táblázatos kettős mód folyószámlakönyvével, illetőleg az adósok és hitelezők könyvével. (Lásd a 41. lapon.)

A havi gyűjtőkönyv.

Mint hogy a közvetett kettős mód a vagyon egyes változásait nyilvántartó tételeket nem közvetlenül az alapkönyvekből és nem naponként veszi fel, az egy-nemű vagyonsváltozásoknak számlánkénti összegyűjtésére külön könyvet, u. n. *havi gyűjtőkönyvet* használ.

A havi gyűjtőkönyvnek többféle alakját használják, a melyek közül a jelen alkalommal a *lapszámos havi gyűjtőkönyvet* mutatjuk be. (Lásd 143—145. lap.)

E gyűjtőkönyv magában foglalja:

- 1) az üzlet alapításakor s minden újabb számadási időszak kezdetén a megnyitó leltár szerinti aktív, passzív és tiszta vagyonnak más többszörösen tárgyalt elszámolását.

2) Minden hónap végén az alapkönyvek elszámolásai nyomán két főtételben szembe állítja:

a) az egyes adós-számláknak valamennyi hitelező ellenszámláit s így megállapítja az adósok tartozásának havi főösszegét,

b) az egyes hitelező-számláknak valamennyi adós ellenszámláit és így megállapítja a hitelezők követelésének havi főösszegét. — A kettős számvitel rendszeréből következik, hogy az adósok főtételének havi főösszege helyes elszámolás esetében teljesen egybe fog vágni a hitelezők főtételének havi főösszegével.

3) Az év végén a havi gyűjtőkönyv magában foglalja az üzleti eredmények, valamint a záró leltár aktív, passzív és tiszta vagyonának az előbbi kettős módok mindegyikénél tárgyalt elszámolását.

A havi gyűjtőkönyv tételeit a megnyitás után, továbbá az egyes hónapok végén és az évi zárás alkalmával átvisszük a főkönybe és az átvezetés jeléül a főkönyv érdekelt számláinak lapszámát a gyűjtőkönyv hivatkozó hasábján idézzük.

A közvetett kettős mód főkönyve.

A közvetett kettős mód főkönyve alaki szempontból nem különbözik az egy és két alapkönyves kettős módok főkönyvétől.

Az elszámolásokban a különbség a következő:

1) a közvetett mód főkönyvében nem találjuk meg az egyes üzletfelek nevén vezetett aktív és passzív számlákat, (minthogy ezeket a folyószámlakönyvben nyitjuk meg) hanem a *folyószámla* című gyűjtő számlát. Ennek forgalma, helyes elszámolás esetében egybe fog vágni a folyószámlai kivonat forgalmával.

2) A közvetett mód főkönyve a rendes évi megnyitó tételeken kívül számlánként és havonként legfeljebb egy tartozik- és egy követel-tételt számol el a havi gyűjtőkönyv nyomán.

Az üzleti eredményt, valamint a zárótételeket a közvetett kettős főkönyv ugyanolyan módon számolja el, mint az egy vagy két alapkönyves kettős mód.

Az üzleti eredmény elszámolása a közvetett mód szerint.

Az üzleti eredmény elszámolása céljából a számadási időszak végén teljesen ugyanaz a teendő mint az egy és két alapkönyves kettős módnál.

A folyószámlai kivonat és a próbamérleg elkészülte után, felvesszük a leltárt, ennek adataiból megszerkesztjük a mérleget, azután a próbamérleg és a mérleg vagyonsrészeit a már ismert eljárás szerint a záró kimutatásba vezetjük be, s ott kiszámítjuk a gazdálkodásnak a számadási időszakban elért eseményét.

Az eredményt, nemkülönbén a záró leltár aktív, passzív és tiszta vagyonát a már ismert módon elszámoljuk a havi gyűjtőkönyvben és onnan átviszszük a tételeket a főkönyvbe. Együttal a folyószámlakönyvet is zárjuk a záró leltárban felvett, vonatkozó adatok alapján.

A könyvek évi zárása a követett mód szerint.

A záróleltár nyomán bejegyzett zárótételek elszámolása után zárjuk az alapkönyveket, a havi gyűjtőkönyvet, a folyószámlakönyvet, a főkönyvet továbbá azokat a könyveket is, a melyeket (mint pl. a skontókat) a vagyon egyes alkotó részeiről még külön vezettünk.

A zárás mindenütt a már ismertetett elvek és szabályok szerint megy végbe.

A könyvek újból való megnyitása a közvetett mód szerint.

A leltár nyomán az ismert eljárás szerint készítenő megnyitó tételeket a havi gyűjtőkönyvben szerkesztjük meg és innen visszük át a már ismert szabályok szerint az alapkönyvekbe, továbbá a folyószámlakönyvbe és a főkönyvbe.

A közvetett kettős mód számadásainak bemutatására az előbbi mód tárgyalásánál felvett üzleti események nyomán felvett vagyonváltozásokat, valamint az ott bemutatott két alapkönyv (pénztárkönyv és napló) elszámolását vesszük alapul és bemutatjuk a következőkben.

- 1) a folyószámlakönyvet (42. minta),
- 2) a lapszamos havi gyűjtőt (41. minta),
- 3) a közvetett mód főkönyvét (44. minta),
- 4) a folyószámlai kivonatot (43. minta),
- 5) a próbamérleget (45. minta.)

41. sz. minta. Lapszámós gyűjtőkönyv.

1904. október

	7 adós				
1	<u>Mérlegnek</u>				
1	A megnyitó aktív vagyonért				
1	Pénztár	K 12,465	60		
2	Érem	„ 4,150	—		
2	Értékpapír	„170,400	—		
2	Értékpapír kamat	„ 2,833	33		
3	Váltó	„ 18,900	—		
3	<u>Folyó számla</u>				
	Kalmár és Ta, Fiume K 8,975.30				
	Müller és Stein, Bécs „ 5,400.—	„ 14,375	30		
3	Berendezés	„ 2,880	—	K226,004	23
1	<u>Mérleg</u>				
	<u>2 hitelezőnek</u>				
1	A megnyitó passzív vagyonért				
3	<u>Folyó számlának</u>				
	Iparbank, helyben K 4,680.—				
	Vörös és Ta, Kol. „ 8,300.—	K 12,980	—		
4	Váltódiszkontnak	„ 153	75	„ 13,133	75
1	<u>Mérleg</u>				
	<u>Tökének</u>				
1	A megnyitó tiszta vagyonért			„212,870	48
				K452,008	46

Adósok :

1	<u>Pénztár</u>			
	<u>4 hitelezőnek</u>			
3	Folyó számlának	K	1,975	80
10	Éremnek	„	570	—
20	Értékpapirnak	„	73,773	15
„	Értékpapir kamatnak	„	1,600	—
				K 77,918 45
3	<u>Folyó számla</u>			
	<u>4 hitelezőnek</u>			
8	Folyó számlának	K	3,000	—
14	Ugyanannak	„	2,500	—
21	Pénztárnak	„	50,000	—
24	Éremnek	„	1,900	—
				„ 57,400 —
	<u>Költség</u>			
	<u>1 hitelezőnek</u>			
13	Pénztárnak			„ 265 —
				K135,583 45

október

		Hitelezők :			
	<u>2 adós</u>				
1	<u>Pénztárnak</u>				
21	Folyó számla	K 50,000	—		
31	Költség	„ 265	—	K 50,265	—
	<u>2 adós</u>				
2	<u>Éremnek</u>				
1	Pénztár	K 570	—		
24	Folyó számla	„ 1,900	—	„ 2,470	—
	<u>1 adós</u>				
2	<u>Értékpapírnak</u>				
20	Pénztár			„ 73,773	15
	<u>1 adós</u>				
2	<u>Értékpapirkamatnak</u>				
20	Pénztár			„ 1,600	—
	<u>3 adós</u>				
3	<u>Folyó számlának</u>				
3	Pénztár	K 1,975	30		
8	Folyó számlától	„ 3,000	—		
14	Ugyanattól	„ 2,500	—	„ 7,475	30
				K135,583	45

november

		Hitelezők :			
	<u>3 adós</u>				
1	<u>Pénztárnak</u>				
1	Folyó számla	K 20,000	—		
28	Ugyanaz	„ 20,000	—		
30	Költség	„ 273	50	K 40,273	50
	<u>1 adós</u>				
2	<u>Éremnek</u>				
9	Pénztár			„ 572	50
	<u>1 adós</u>				
2	<u>Értékpapírnak</u>				
22	Pénztár			„ 19,669	50
	<u>1 adós</u>				
2	<u>Értékpapir kamatnak</u>				
„	Pénztár			„ 380	—
	<u>1 adós</u>				
3	<u>Váltónak</u>				
16	Folyó számla			„ 12,500	—
	<u>4 adós</u>				
3	<u>Folyó számlának</u>				
5	Folyó számla	K 2,500	—		
8	Ugyanaz	„ 2,000	—		
31	Jutalék	„ 51	41		
„	Költség	„ 9	13	„ 4,560	54
	<u>1 adós</u>				
5	<u>Folyó számla kamatnak</u>				
30	Folyó számla			„ 281	54
				K 78,237	58

1904. november.

		5 adós					
		Eredménynek					
5	30	A záró brutto nyereségért					
2		Érem	K	32	50		
2		Értékpapir	„	1,762	65		
2		Értékpapir kamat	„	746	67		
4		Váltódiszkont	„	141	75		
5		Folyó számla kamat	„	281	54	K	2,965 11
5		Eredmény					
		3 hitelezőnek					
	30	A záró brutto veszteségért					
3		Berendezésnek	K	57	60		
4		Költségnek	„	547	63		
4		Jutaléknak	„	51	41	„	656 64
5		Eredmény					
		Tőkeszámlának					
	30	A záró tiszta nyereségért				„	2,308 47
1		Mérleg					
		7 hitelezőnek					
	30	A záró aktív vagyonért					
1		Pénztárnak	K	20,467	55		
2		Éremnek	„	1,140	—		
2		Értékpapírnak	„	78,720	—		
2		Értékpapir kamatnak	„	1,600	—		
3		Váltónak	„	6,400	—		
3		Folyószámlának					
		Kalmár és Ta. F. K 2,000					
		Müller és Stein, B. „ 2,300					
		Iparbank, helyb. „103,041		„	107,341	—	
3		Berendezésnek	„	2,822	40	„	218,490 95
		2 adós					
		Mérlegnek					
	30	A záró passzív vagyonért					
3		Folyó számla					
		Vörös és Társa, Kolozsvár	K	3,300	—		
4		Váltódiszkont	„	12	—	„	3,312 —
1		Tőke számla					
		Mérlegnek					
	30	A záró tiszta vagyonért				„	215,178 95
		Záró főösszeg				K	442,912 12

1904. december.

1	<u>7 adós</u>				
	<u>Mérlegnek</u>				
1	A megnyitó aktív vagyonért				
1	<u>Pénztár</u>	K	20,467	55	
2	<u>Érem</u>	„	1,140	—	
2	<u>Értékpapír</u>	„	78,720	—	
2	<u>Értékpapír kamat</u>	„	1,600	—	
3	<u>Váltó</u>	„	6,400	—	
3	<u>Folyó számla</u>				
	Kalmár és Ta, F. K		2,000		
	Müller és Stein, B. „		2,300		
	Iparbank, helyb. „		103,041		
		„	107,341	—	
3	<u>Berendezés</u>	„	2,822	40	K218,490 95
1	<u>Mérleg</u>				
	<u>2 hitelezőnek</u>				
1	A megnyitó passzív vagyonért				
3	<u>Folyó számlának</u>				
	Vörös és Ta, Kolozsvár .	K	3,300	—	
4	<u>Váltó diszkontnak</u>	„	12	—	„ 3,312 —
1	<u>Mérleg</u>				
	<u>Tőkének</u>				
1	A megnyitó tiszta vagyonért				„215,178 95

42. sz. minta. Folyó számlakönyv.

Tartozik

Kalmár és Társa,

1904. okt.	1.	Egyenlegért	1	K	8,975	30
			<hr/>			
				K	8,975	30
<hr/>						
1904. dec.	1.	Egyenlegért	5	K	2,000	—

Tartozik

Müller és Stein,

1904. okt.	1.	Egyenlegért	1	K	5,400	—
	>	24. 100 db 20 fr.-ért.	2	>	1,900	—
			<hr/>			
				K	7,300	—
<hr/>						
1904. dec.	1.	Egyenlegért	5	K	2,300	—

Tartozik

Iparbank,

1904. okt.	8.	Fizetésért	1	K	3,000	—
	>	21. Ugyanazért	1	>	50,000	—
nov.	1.	Ugyanazért	1	>	20,000	—
	>	8. Csekkért	3	>	2,000	—
	>	16. Rimesszáért	3	>	12,500	—
	>	26. Fizetésért	2	>	20,000	—
	>	30. Kamatért	3	>	281	54
			<hr/>			
				K	107,781	54
<hr/>						
1904. dec.	1.	Egyenlegért		K	103,041	—

Fiume

Követel

1904.							
okt.	3.	Fizetésükért	1	K	1,975	30	
»	14.	Küldvényükért	2	»	2,500	—	
nov.	5.	Fizetésükért	3	»	2,500	—	
»	30.	Egyenlegért	5	»	2,000	—	
					K	8,975	30

Bécs

Követel

1904.							
okt.	8.	Fizetésükért	1	K	3,000	—	
nov.	8.	Csekkjükért	2	»	2,000	—	
»	30.	Egyenlegért	5	»	2,300	—	
					K	7,300	—

helyben

Követel

1904.							
okt.	1.	Egyenlegért	1	K	4,680	—	
nov.	30.	Jutalékért	3	»	51	41	
»	»	Költségért	3	»	9	13	
»	»	Egyenlegért	5	»	103,041	—	
					K	107,781	54

44. sz. minta. A közvetett mód főkönyve.

Tartozik

Mérleg

1904.							
okt.	1.	2 hitelezőnek	1	K	13,133	75	
»	»	Tőkének	1	»	212,870	48	
nov.	30.	7 hitelezőnek	4	»	218,490	95	
					K 444,495	18	
1905.							
dec.	1.	2 hitelezőnek	6	K	3,312	—	
»	1.	Tőkének	6	»	215,178	95	

Tartozik

Tőke

1904.							
nov.	30.	Mérlegnek	5	K	215,178	95	
					K 215,178	95	

Tartozik

Pénztár

1904.							
okt.	1.	Mérlegnek	1	K	12,465	60	
»	31.	4 hitelezőnek	2	»	77,918	45	
nov.	30.	3 hitelezőnek	3	»	20,622	—	
					K 111,006	05	
1904.							
dec.	1.	Mérlegnek	6	K	20,467	55	

számla

Követel

1904.							
okt.	1.	7 adóstól	1	K 226,004	23		
nov.	30.	2 adóstól	5	> 3,312	—		
>	30.	Tőke számlától	5	> 215,178	95		
				K 444,495	18		
1905.							
dec.	1.	7 adóstól	6	K 218,490	95		

számla

Követel

1904.							
okt.	1.	Mérlegtől	1	K 212,870	48		
nov.	30.	Eredménytől	4	> 2,308	47		
				K 215,178	95		
1904.							
dec.	1.	Mérlegtől	6	K 215,178	95		

számla

Követel

1094.							
okt.	31.	2 adóstól	2	K 50,265	—		
nov.	30.	3 adóstól	3	> 40,273	50		
>	>	Mérlegtől	5	> 20,467	55		
				K 111,006	05		

Tartozik

Érem

1904. okt.	1.	Mérlegnek.	1	K	4,150	—
nov.	30.	Eredménynek.	4	>	32	50
					K	4,182 50
1904. dec.	1.	Mérlegnek.	6	K	1,140	—

Tartozik

Értékpapir

1904. okt.	1.	Mérlegnek.	1	K	170,400	—
nov.	30.	Eredménynek.	4	>	1,762	65
					K	172,162 65
1904. dec.	1.	Mérlegnek.	4	K	78,720	—

Tartozik

Értékpapir

1904. okt.	1.	Mérlegnek.	1	K	2,833	33
nov.	30.	Eredménynek.	4	>	746	67
					K	3,580 —
1904. dec.	1.	Mérlegnek.	6	K	1,600	—

számla

Követel

1904.							
okt.	31.	2 adóstól	2	K	2,470	—	
»	30.	1 adóstól	3	»	572	50	
nov.	»	Mérlegtől	4	»	1,140	—	
					K	4,182	50

számla

Követel

1904.							
okt.	31.	1 adóstól	2	K	73,773	15	
nov.	30.	1 adóstól	3	»	19,669	50	
»	»	Mérlegtől	4	»	78,720	—	
					K	172,162	65

kamat számla

Követel

1904.							
okt.	31.	1 adóstól	1	K	1,600	—	
nov.	30.	1 adóstól	1	»	380	—	
»	»	Mérlegtől	4	»	1,600	—	
					K	3,580	—

Tartozik

Váltó

1904. okt.	1.	Mérlegnek	1	K 18,900	—
			<hr/>		
				K 18,900	—
			<hr/>		
1904. dec.	1.	Mérlegnek	6	K 6,400	—

Tartozik

Folyó

1904. okt.	1.	Mérlegnek	1	K 14,375	30
»	31.	4 hitelezőnek	2	» 57,400	—
nov.	30.	6 hitelezőnek	3	» 57,281	54
»	»	Mérlegnek	5	» 3,300	—
			<hr/>		
				K 132,356	84
			<hr/>		
1904. dec.	1.	Mérlegnek	6	K 107,341	—

Tartozik

Berendezés

1904. okt.	1.	Mérlegnek	1	K 2,880	—
			<hr/>		
				K 2,880	—
			<hr/>		
1904. dec.	1.	Mérlegnek	6	K 2,822	40

számla

Követel

1904.							
nov.	30.	1 adóstól	3	K	12,500	—	
»	»	Mérlegtől	5	»	6,400	—	
					K	18,900	—

számla

Követel

1904.							
okt.	1.	Mérlegtől	1	K	12,980	—	
»	31.	3 adóstól	2	»	7,475	30	
nov.	30.	4 adóstól	3	»	4,560	54	
»	»	Mérlegtől	4	»	107,341	—	
					K	132,356	84
1904.							
nov.	1.	Mérlegtől	6	K	3,300	—	

számla

Követel

1904.							
nov.	30.	Eredménytől	4	K	57	60	
»	»	Mérlegtől	4	»	2,822	40	
					K	2,880	—

Tartozik

Váltódiszkont

Tartozik		Váltódiszkont				
1904. nov.	30.	Eredménynek	4	K	141	75
>	>	Mérlegnek	5	>	12	—
				K	153	75

Tartozik

Költség

Tartozik		Költség				
1904. okt.	31.	1 hitelezőnek	2	K	265	—
nov.	30.	2 hitelezőnek	3	>	282	63
				K	547	63

Tartozik

Jutalék

Tartozik		Jutalék				
1904. nov.	30.	1 hitelezőnek	3	K	51	41

számla

Követel

1904. okt.	1.	Mérlegtől	1	K	153	75
				K	153	75
1904. nov.	1.	Mérlegtől	6	K	12	—

számla

Követel

1904. nov.	30.	Eredménytől	4	K	547	63
				K	547	63

számla

Követel

1904. nov.	30.	Eredménytől	4	K	51	41
---------------	-----	-----------------------	---	---	----	----

Tartozik

Folyó számlai

1904.		Eredménynek				
nov.	30.		1	K	281	54

Tartozik

Eredmény

1904.		3 hitelezőnek				
nov.	30.		4	K	656	64
>	>	Tőkének	4	>	2,308	47
				K	2,965	11

Tartozik

Tartozik		Eredmény			

kamat számla

Követel

1904.							
nov.	30.	1 adóstól	2	K	281	54	

számla

Követel

1904.							
nov.	30.	5 adóstól	4	K	2,965	11	
					K	2,965	11

Követel

43. sz. minta. Folyószámlakönyv kivonatai.

Folyószámlai kivonat 1904. október 31.

Lap		F o r g a l o m				E g y e n l e g			
		tartozik		követel		tartozik		követel	
1	Kalmár és Társa, Fiume . . . . K	8,975	30	4,475	30	4,500	—		
2	Müller és Stein, Bécs . . . . »	7,300	—	3,000	—	4,300	—		
3	Iparbank, helyben . . . . »	53,000	—	4,680	—	48,320	—		
4	Vörös és Társa, Kolozsvár . . . »	2,500	—	8,300	—			5,800	—
	Forgalom október 31. K	71,775	30	20,455	30	57,120	—	5,800	—
	Főkönyv folyószámlája.								
	Forgalom október 31. . . . . K	71,775	30	20,455	30				

Folyószámlai kivonat 1904. november 30.

Lap		F o r g a l o m				E g y e n l e g			
		tartozik		követel		tartozik		követel	
1	Kalmár és Társa, Fiume . . . . K	8,975	30	6,975	30	2,000	—		
2	Müller és Stein, Bécs . . . . >	7,300	—	5,000	—	2,300	—		
3	Iparbank, helyben . . . . >	107,781	54	4,740	54	103,041	—		
4	Vörös és Társa, Kolozsvár . . . >	5,000	—	8,300	—			3,300	—
	Forgalom október 31. K	129,056	84	25,015	84	107,341	—	3,300	—
	Főkönyv folyószámlája.								
	Forgalom október 31. . . . . K	129,056	84	25,015	84				

45. sz. minta. A közvetett mód próbamérlegei.

Próbamérleg 1904. október 31.

1	Mérleg	számla	. . .	K	226,004	23	226,004	23			212,870	48
2	Tőke	»	. . .	»			212,870	48				
3	Pénztár	»	. . .	»	90,384	05	50,265	—	40,119	05		
4	Érem	»	. . .	»	4,150	—	2,470	—	1,680	—		
5	Értékpapir	»	. . .	»	170,400	—	73,773	15	96,626	85		
6	»	kamat	»	. . .	2,833	33	1,600	—	1,233	33		
7	Váltó	»	. . .	»	18,900	—			18,900	—		
8	Folyó	»	. . .	»	71,775	30	20,455	30	57,120	—	5,800	—
9	Berendezés	»	. . .	»	2,880	—			2,880	—		
10	Váltódiszkont	»	. . .	»			153	75			153	75
11	Költség	»	. . .	»	265	—			265	—		
			Forgalom okt. 31.	»	587,591	91	587,591	91	218,824	23	218,824	23
			Havi gyűjtő forgalma:									
	Október 1-én		. . . . .	K	452,008	46						
	»	31-én	. . . . .	»	135,583	45						
				K	587,591	91						

Próbamérleg 1904. november 30.

1	Mérleg	számla	.	.	.	K	226,004	23	226,004	23								
2	Tőke		»	.	.	»			212,870	48			212,870	48				
3	Pénztár		»	.	.	»	111,006	05	90,538	50	20,467	55						
4	Érem		»	.	.	»	4,150	—	3,042	50	1,107	50						
5	Értékpapir		»	.	.	»	170,400	—	93,442	65	76,957	35						
6	»	kamat	»	.	.	»	2,833	33	1,980	—	853	33						
7	Váltó		»	.	.	»	18,900	—	12,500	—	6,400	—						
8	Folyó		»	.	.	»	129,056	84	25,015	84	107,341	—	3,300	—				
9	Berendezés		»	.	.	»	2,880	—			2,880	—						
10	Váltódiszkont		»	.	.	»			153	75			153	75				
11	Költség		»	.	.	»	547	63			547	63						
12	Jutalék		»	.	.	»	51	41			51	41						
13	Folyó sz. kamat		»	.	.	»			281	54			281	54				
Forgalom november 30. »							665,829	49	665,829	49	216,605	77	216,605	77				
Havi gyűjtő forgalma:																		
Október 31-én . . . . . K							587,591	91										
November 30-án . . . . . »							78,237	58										
K							665,829	49										

TÁRGYMUTATÓ.

Általános rész.

Könyvvitel, lényege, feladata, számadásai	3
Vagyon	3
A vagyon felvétele	3
A vagyon becslése	3
Leltározás	4
Leltár (1. sz. minta)	6
Mérleg	7
A vagyon elszámolása	7
Idősoros elszámolás	7
Számlasoros elszámolás	7
Mérleg (2. sz. minta)	8
Idősoros nyilvántartás (3. sz. minta)	9
Az üzleti tőke forgásának elszámolása a számlá- kon (4. sz. minta)	13
Törvényes intézkedések a számvitelről	14
A könyvek hitelesítése	16
A könyvek illetéke	17

Különös rész.

1. Az egyszerű könyvvitel

Lényege, számadásai, könyvei	18
A pénztári számadás	18
Oldalszámú pénztárkönyv (5. sz. minta)	19
Lapszámú pénztárkönyv (6. sz. minta)	20
Napló (7. sz. minta)	22
Főkönyv (8. sz. minta)	24
Csere- és hitelügyletek elszámolása	26
Főkönyv kivonata (9. sz. minta)	27
Napló és főkönyv zárása és újból való nyitása	28
Napló évi zárása és megnyitása (10. sz. minta)	29
Főkönyv évi zárása és megnyitása (11. sz. minta)	30

Reális és ideális árú elszámolása	32
Árúskontro (12. sz. minta)	34
Váltóskontro (13. sz. minta)	36
Passzív váltóskontro (14. sz. minta)	37
Az üzleti eredmény meghatározása az egyszerű könyvvitel szerint	38

2. A kettős könyvvitel.

Jellemzése, célja, számadásai	38
Alkalmazott módjai	39
<i>Táblázatos kettős mód</i>	40
Naplófőkönyv	40
Adósok és hitelezők könyve	41
Próbamérleg	41
Zárókimutatás	42
Az üzleti eredmény kiszámítása	42
Üzlettervezet szövege	43
Naplófőkönyv (15. sz. minta)	44
Adósok és hitelezők könyve (16. sz. minta)	48
Árúskontro (17. sz. minta)	49
Folyószámlai kivonat (18. sz. minta)	50
Próbamérleg (19. sz. minta)	51
Záró leltár (20. sz. minta)	52
Záró mérleg (21. sz. minta)	53
Záró kimutatás (22. sz. minta)	54
A könyvek zárása a táblázatos módnál	55
A könyvek megnyitása a táblázatos módnál	55
<i>Kettős mód egy alapkönyvvel</i>	56
Pénztárnapló	56
Főkönyv	57
Próbamérleg	58
Zárókimutatás	58
Az üzlet eredményének meghatározása és a könyvek zárása	58
Pénztárnapló (23. sz. minta)	60
Főkönyv (24. sz. minta)	70
Próbamérleg (25. sz. minta)	81
Záró leltár (26. sz. minta)	82
Záró mérleg (27. sz. minta)	83
Záró kimutatás (28. sz. minta)	84
<i>Kettős mód két alapkönyvvel</i>	86
Pénztárkönyv	86
Napló	87
Főkönyv	87
Az üzleti eredmény meghatározása	88

Leltár (29. sz. minta)	89
Mérleg (30. sz. minta)	90
Üzletesetek alapjául szolgáló levelek és okmányok	91
Pénztárkönyv (31. sz. minta)	110
Napló (32. sz. minta)	114
Főkönyv (33. sz. minta)	120
Éremkönyv (34. sz. minta).	132
Értékpapír skontro (35. sz. minta)	132
Folyó számlai kamatjegyzék (36. sz. minta)	134
Próbamérleg (37. sz. minta)	135
Leltár (38. sz. minta)	136
Mérleg (39. sz. minta)	137
Záró kimutatás (40. sz. minta)	138
<i>Közvetett kettős mód.</i>	140
Alapkönyvek	140
Havi gyűjtő könyv	140
Főkönyv	141
Az üzleti eredmény meghatározása	141
Lapszamos gyűjtő könyv (41. sz. minta)	146
Folyó számlakönyv (42. sz. minta)	150
Főkönyv (43. sz. minta)	152
Folyó számla kivonata (44. sz. minta)	162
Próbamérleg (45. sz. minta)	164

Ugyanazon szerzötől megjelent:

Kereskedelmi könyvvitel I. (Egyszerű könyvvitel)	2.40
Kereskedelmi könyvvitel II. (Kettős könyvvitel)	4.—
Folyó számlák	1.50
A könyvvitel tankönyve	6.—
A könyvhitelrendszer újabb alakzatai	1.—
Magyar kettős könyvvitel	—50
A kettős könyvvitel alapelvei	—50
Déli gyümölcs behozatal és aukciók	—50
Kereskedelmi ismeretek.	2.—

Kapható minden hazai könyvárusnál, vagy a szerzőnél
(Budapest, IV. kötő u. 10.)

Stampfel Károly kiadásában Pozsonyban

megjelent és tőle, valamint minden hazai könyvárustól megszerezhető:

Tudományos Zseb-könyvtár.

Minden egyes füzet 30 kr. = 60 fillér.

A „*Tudományos Zseb-könyvtár*“ időhöz nem kötött, 60 filléres kis füzetekben jelenik meg s a tudományok minden ágára kiterjeszkedik.

A „*Tudományos Zseb-könyvtár*“ idővel mindazt felöleli, ami az általános műveltség körébe tartozik. A csinos külsejű füzeteket, rendkívüli olcsóságukra való tekintettel, bárki könnyen megszerezheti, aki pedig a hasznos tudnivalók ismeretét a legkényelmesebb módon akarja elsajátítani, az föltétlenül vegye meg a „*Tudományos Zseb-könyvtárt*“. A jó magyarsággal és eleven stílussal megírt füzetek főbb vonásokban világos képet adnak az illető tudományról és megismertetik az olvasót mindazzal, amit az illető szakmából okvetetlenül tudnia kell.

Eddigelé a következő füzetek jelentek meg:

1. **Földrajzi és statisztikai tabellák.** 2. kiadás. Összeállította Hickmann A. és Péter J.
2. **Számítási példatár.** 2. kiad. Irta Dr. Lévay Ede.
3. **Kis latin nyelvtan.** 2. kiad. Irta Dr. Schmidt M.
4. **Magyar irodalomtörténet.** 2. kiad. Irta Gaal M.
5. **Görög nyelvtan.** Irta Dr. Schmidt Márton.
6. **Francia nyelvtan.** Irta Dr. Pröhle Vilmos.
7. **Angol nyelvtan.** Irta Dr. Pröhle Vilmos.
8. **Római jog. I. Institutiók.** Irta Dr. Bozóky A.
9. **Római jog. II. Pandekták.** Irta Dr. Bozóky A.
10. **Egyházjog. (Kathol.)** Irta Dr. Bozóky Alajos.
11. **Magyar nyelvtan.** Irta Gaal Mózes.
12. **Magyar stilisztika.** Irta Gaal Mózes.
13. **Magyar retorika.** Irta Gaal Mózes.
14. **A sík trigonometriája.** Irta Dr. Lévay Ede.
15. **Római régiségek.** 2. kiad. Irta Dr. Schmidt M.
16. **Magyarország oknyomozó története.** 2. kiadás. Irta Cseh L.
17. **Kereskedelem története.** Irta Dr. Stirling S.
- 18—20. **Egyetemes irodalomtörténet.** Irta Hamvas J.

21. Nemzetközi jog. Irta Dr. Gratz Gusztáv.
22. Magyar poétika. Irta Gaal Mózes.
23. Planimetria példatárral. Irta Dr. Lévy Ede.
24. A római nemzet irodalomtört. Irta Márton J.
25. Német nyelvtan. 2 kiad. Irta Albrecht János.
26. Oszmán-török nyelvtan. Irta Dr. Pröhle Vilmos.
- 27—30. Árúisme-Lexikon. Irta Dr. Koós Gábor.
- 31—34. Magyar magánjog. Irta Dr. Katona Mór.
35. Számtan. Irta Dr. Lévy Ede.
36. Logarithmustáblák. Összeállította Polikeit K.
- 37—38. Magyarország őskora. Irta Darnay Kálmán.
- 39—40. Magyar büntetőjog. Irta Dr. Atzél Béla.
- 41—42. Bünvádi perrendtartás. Irta Dr. Atzél Béla.
43. Kis növénygyűjtő. Összeállította Dr. Cserey A.
44. Algebra. 2. kiadás. Irta Dr. Lévy Ede.
45. A magyar helyesírás törvényei. Irta Gaal M.
46. Ábrázolástan. I. füzet. Irta Kolbai Arnold.
47. Ábrázolástan. II. f. Rajzok az ábrázolástanhoz.
Irta Kolbai Arnold.
- 48—49. Növényhatározó. Irta Dr. Cserey Adolf.
50. Stereometria. Irta Dr. Lévy Ede.
51. Világtörténelem. I. rész. Irta Cseh Lajos.
- 52—53. Stilisme. Irta Boros Rudolf.
54. Levelező gyorsírás. Irta Bódogh János.
55. Magyar közigazgatási jog. Irta Dr. Falcsik D.
56. Alkotmányi politika. Irta Dr. Gratz Gusztáv.
- 57/57a. Magyar pénzügyi jog vázlata. Irta Dr. Bartha B.
58. Általános földrajz. Irta Hegedűs István.
59. Ethika. Irta Dr. Somló Bódog.
60. Ásványhatározó. Irta Dr. Cserey Adolf.
61. Zeneműszótár. Összeállította Goll János.
62. A görög irodalom története. Irta Márton Jenő.
- 63—64. A zománcz. Irta Mihalik József.
65. Vita-gyorsírás. Irta Bódogh János.
66. A magyar váltójog. Irta Dr. Berényi Pál.
67. Világtörténelem. II. rész. Irta Cseh Lajos.
- 68—69. A rajzolás vezérfonala. Irta és rajzolta Boros R.
- 70—72. Mythologia. Irta Dr. Losonezy Lajos.
73. Általános zenetan. Irta Goll János.
74. Államszámviteltan. Irta Dr. Berényi Pál.
75. Jogbölcsélet. Irta Dr. Somló Bódog.
76. Rovargyűjtő. Irta Dr. Cserey Adolf.
77. Szervetlen chemia. Irta Schwicker Alfréd.
78. Mechanika. Irta Dr. Lévy Ede.
79. Sociológia. Irta Dr. Somló Bódog.
80. Logika. Irta Dr. Schmidt Márton.

81. Akusztika. Optika. Hőtan. Irta Dr. Lévay E.
 82. Áruüzleteti szokások. Irta Dr. Matavovszky B.
 83. A német irodalom vázlata. Irta Albrecht Ján.
 84. Kereskedelmi jog. Irta Dr. Berényi Pál.
 85. Elektromosság és mágnesség. Irta Dr. Lévay Ede.
 86. Kosmograpfia. Irta Dr. Bozóky Endre.
 87—89. Lepkehatározó. Irta Dr. Cserey Adolf.
 90—91. A testgyakorlás alapelemei. Irta Dr. Ottó J.
 92. Kis fizikai földrajz. Irta Dr. Bozóky Endre.
 93. Szerves chemia. Irta Schwicker Alfréd.
 94. Világtörténet. III. rész. Irta Cseh Lajos.
 95. Analytikai síkmértan. Irta Dr. Lévay Ede.
 96—98. Bogárhatározó. Irta Dr. Cserey Adolf.
 99. Meteorologia. Irta Dr. Bozóky Endre.
 100. A magyar művelődés története.
 Irta Dr. Bartha J.
 101. Astronomia. Irta Dr. Wonaszek A. Antal.
 102. Bevezetés a jog- és államtudományokba.
 Irta Dr. Kun B.
 103. Banktechnika. Irta Juhász Kálmán.
 104. Kereskedelem-isme. Irta Dr. Berényi Pál.
 105. Gyakorlati olasz nyelvten. Irta Dr. Cs. Papp J.
 106. Fotografálás. Irta Sajóhelyi Béla.
 107. Dramaturgia. Irta Rakodeczay Pál.
 108. Anthropologia (Embentan). Összeállit. Lósy J.
 109. Lélektan. Irta Dr. Schmidt Márton.
 110. Fizikai zsebkönyv. Irta Dr. Bozóky Endre.
 111. Német helyesírás. Irta Albrecht János.
 112. Matematikai szünórák. I. füz. Irta Mikola S.
 113. Aesthetika. Irta Dr. Bartha József.
 114. Matematikai szünórák. 2. füz. Irta Mikola S.
 115. Algebrai példatár. 2. kiad. Irta Dr. Lévay E.
 116. Görög régiségek. Irta Dr. Schmidt Márton.
 117—118. Az állatok fejlődése. I. r. Irta id. Dr. Perényi J.
 119—120. Protestáns egyházjog. Irta Hörk József.
 121—123. Gombaisme. Irta Dr. Cserey Adolf.
 124. Az állatok fejlődése. II. Irta id. Dr. Perényi J.
 125. Építési enciklopedia. I. füz. Irta Lechner J.
 126. Az állatok fejlődése. III. rész. Irta id. Dr.
 Perényi J.
 127. Építési enciklopedia. II. füz. Irta Lechner J.
 128. Kis ásványtan. Irta Dr. Cserey Adolf.
 129. Építési enciklopedia. III. füz. Irta Lechner J.
 130. Építési enciklopedia. IV. füz. Irta Lechner J.
 131—132. Növénytan. Irta Dr. Cserey Adolf.

133. Magyar közjog. Irta Dr. Balogh Arthur.
 134—135. Állattan. Irta Dr. Cserey Adolf.
 136. Magyar bányajog. Irta Dr. Katona Mór.
 137. Kereskedelmi földrajz. Irta Pataki Simon.
 138. Alkotmánytan. Irta Dr. Balogh Arthur.
 139. Latin stilisztika. Irta Dr. Cserép József.
 140—141. Polgári perrendtartás. Irta Dr. Pajor Ernő.
 142—143. Az elektrotechnika. Irta Dr. Bozóky Endre.
 144. Kereskedelmi számtan. Irta Derszib Béla.
 145—146. A statisztika elmélete. Irta Dr. Kenéz Béla.
 147—148. A magyar jelmez és fejlődése dióhéjban.
 Irta Nemes Mihály.
 149. Társadalmi gazdaságtan. I. (elméleti) rész.
 Irta Dr. Wildner Ödön.
 150. Társadalmi gazdaságtan. II. rész. (Társadal-
 mi gazdasági politika.) Irta Dr. Wildner O.
 151. Közigazgatástan. Irta Dr. Balogh Arthur.
 152—153. Geológia. I. (Általános rész.) Irta Sajóhelyi
 Frigyes.
 154—155. Geológia. II. (A föld története.) Irta
 Sajóhelyi Frigyes.
 156—157. A filozófia története. Irta Dr. Serédi Lajos.
 158. Geometriai példatár. Összeállította
 Dr. Lévay Ede.
 159—160. Könyvvitel. Irta Trautmann Henrik.

A vállalatban legközelebb a következő művek
 jelennek meg:

- Kereskedelmi levelezés. Irja Dr. Heinrich Károly.
 Látszattan. Irja Mátrai Vilmos.
 Magyar filozófia története. Irja Dr. Serédi Lajos.
 Motivumok különféle Stylek. Irja Dvihály József.
 Neveléstörténet. Irja Weszely Ödön.
 Oktat. módszertan. Irja Weszely Ödön.
 Paedagogia. Irja Weszely Ödön.
 Politikai számtan. Irja Perjéssi László.
 Telekkönyv. Irja Dr. Bedő Mór.
 Fizikai példatár. Irják Walther Béla és Hirschmann. N
 Magyarország statisztikája. Irja Kenéz Béla.

A vállalat folytattatik.

■ Minden egyes füzet 60 fillér. ■

